

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

AUDITO ATASKAITA

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS 2024 METŲ ATASKAITŲ RINKINIO, SAVIVALDYBĖS BIUDŽETO IR TURTO NAUDOJIMO VERTINIMAS

2025-05-15 Nr. AT-2

Su audito ataskaita galima susipažinti Pakruojo rajono savivaldybės interneto svetainėje
www.pakruojis.lt

SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

Kontrolės ir audito tarnyba vykdo nepriklausomą priežiūrą, kurios tikslas – užtikrinti, kad savivaldybės ir valstybės turtas būtų valdomas atsakingai, teisėtai, efektyviai ir ekonomiškai. Taip pat analizuoja, kaip planuojamas ir įgyvendinamas savivaldybės biudžetas, bei stebi kitų finansinių išteklių naudojimą.

Savo darbą Kontrolės ir audito tarnyba grindžia pagrindiniais veiklos principais: nepriklausomumu, teisės viršenybe, skaidrumu, objektyvumu ir profesine kompetencija. Kontrolės ir audito tarnyba teikia rekomendacijas, kurios prisideda prie viešojo sektoriaus tobulinimo ir didesnės naudos visuomenei kūrimo.

Vadovaujantis Vietos savivaldos įstatymu, Kontrolės ir audito tarnyba įpareigota pateikti išvadą savivaldybės tarybai dėl pateikto tvirtinti metinių ataskaitų rinkinio, savivaldybės turto panaudojimo bei biudžeto vykdymo. Remiantis Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu, šių ataskaitų rinkinių auditą atlieka savivaldybių kontrolės ir audito tarnybos.

Auditą atliko Kontrolės ir audito tarnybos savivaldybės kontrolierė Solveiga Baužienė (pareigas einanti nuo 2025-03-10), kontrolieriaus pavaduotoja Daiva Čepulionienė.

Audito ataskaita pateikta Savivaldybės tarybai, Savivaldybės tarybos Kontrolės komitetui, Savivaldybės merui, Savivaldybės administracijos direktoriui.

TURINYS

PAGRINDINIAI FAKTAI	4
SANTRAUKA.....	5
ĮŽANGA	10
AUDITO REZULTATAI	12
1. SAVIVALDYBĖS 2024 METŲ ATASKAITŲ RINKINIO VERTINIMAS	12
1.1 VEIKLOS ATASKAITŲ VERTINIMAS.....	12
1.2 FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINIO VERTINIMAS	13
1.2.1 Vietinės reikšmės kelių ir gatvių apskaitos netikslumai	13
1.2.2 Biologinio turto apskaitos trūkumai	14
1.2.3 Darbuotojų išlaidų kompensavimo apskaitos netikslumai.....	14
1.2.4 Želdynų priežiūros ir įsigijimo išlaidų atskleidimo trūkumai.....	15
1.3 BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINIO VERTINIMAS	16
2. SAVIVALDYBĖS BIUDŽETO IR TURTO NAUDOJIMO VERTINIMAS	19
2.1 SAVIVALDYBĖS BIUDŽETO VYKDYMAS	19
2.1.1 Savivaldybės biudžeto pajamos	20
2.1.2 Savivaldybės biudžeto išlaidos	22
2.1.3 Savivaldybės skolos ir skoliniai įsipareigojimai	24
2.2 SAVIVALDYBĖS LĖŠŲ IR TURTO TEISĖTUMO VERTINIMAS.....	26
REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS	32
PRIEDAI.....	35
1 priedas.....	35
2 priedas.....	37
3 priedas.....	40

PAGRINDINIAI FAKTAI

Rodiklis	2024-12-31 duomenys	Pokytis, palyginti su 2023 m.
Savivaldybės turtas	96,9 mln. Eur	+14,3 %
Savivaldybės skolos ir skoliniai įsipareigojimai	6,6 mln. Eur	+104,5 %
Savivaldybės biudžeto pajamos	42,8 mln. Eur	+8,6 %
Savivaldybės biudžeto išlaidos	43,6 mln. Eur	+11,1 %
	Konsoliduota	
Savivaldybės metinių veiklos ataskaitų	28 viešojo sektoriaus subjektų veiklos ataskaitos	
Savivaldybės metinių finansinių ataskaitų	30 viešojo sektoriaus subjektų duomenys	
Biudžeto vykdymo ataskaitų	35 asignavimų valdytojų duomenys	

SANTRAUKA

AUDITO TIKSLAS IR APIMTIS

2024 m. atliktas auditas apėmė Savivaldybės veiklos, metinių finansinių bei biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių vertinimą, taip pat lėšų ir turto valdymo, naudojimo bei disponavimo jais teisėtumo analizę pasirinktose srityse.

Auditas atliktas vadovaujantis Vietos savivaldos¹, Viešojo sektoriaus atskaitomybės², Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo³ įstatymais, tarptautiniais aukščiausiųjų audito institucijų standartais⁴ bei kitais susijusiais teisės aktais.

Audito tikslai:

- įvertinti, ar metinėje veiklos ataskaitoje pateikti finansiniai duomenys atitinka metinių finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenis;
- įvertinti Savivaldybės metinių finansinių ir biudžeto ataskaitų rinkinių duomenų teisingumą ir pareikšti nepriklausomą nuomonę;
- įvertinti Savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą pasirinktose srityse.

Audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė dėl Savivaldybės metinių finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių pareiškama audito išvadoje.

Ataskaitoje vartojamos santrumpos ir sąvokos pateikiamos šios audito ataskaitos I priede (žr. 35-36 psl.).

Atliekant auditą daryta prielaida, kad visi Kontrolės ir audito tarnybai pateikti dokumentai yra teisingi, išsamūs ir galutiniai, o jų kopijos atitinka originalus.

PAGRINDINIAI AUDITO REZULTATAI

Audito metu nustatyta netikslumų taikant teisės aktus, tvarkant apskaitą ir finansuojant veiklas. Toliau pateikiami pagrindiniai vertinimo rezultatai pagal audituotas sritis:

1. SAVIVALDYBĖS 2024 METŲ ATASKAITŲ RINKINIO VERTINIMAS

1.1. Veiklos ataskaitų vertinimas

¹ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 67 str. 1 d. 2 p.;

² Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo 16 str. 3 d.;

³ Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 25 str. 2 d.;

⁴ 2000–2899-ieji TAAIS „Finansinio audito standartai“, prieiga per internetą: <https://www.valstybeskontrole.lt/LT/post/15649/>;

- Dalis veiklos ataskaitų informacijos nėra pakankamai aiški ar aktuali vartotojams.
- Viešosios įstaigos nepateikė privalomos informacijos, tokios kaip vadovaujančių darbuotojų darbo užmokestis, todėl šios ataskaitos ne visais atvejais atitinka teisės aktų reikalavimus.

1.2. Finansinių ataskaitų rinkinio vertinimas

- Dėl neįgyvendintų ankstesnių rekomendacijų nebuvo galima patvirtinti tam tikrų reikšmingų sumų teisingumo.
  - Nustatyti šie trūkumai:
    - Vietinės reikšmės kelių ir gatvių apskaitos netikslumai – neįregistruotas turtas iškraipo ilgalaikio turto sumas.
    - Biologinio turto apskaitos trūkumai – želdiniai neįtraukti į apskaitą, nors to reikalauja teisės aktai.
    - Darbuotojų išlaidų kompensavimo apskaita – kai kurios įstaigos sąnaudas priskyrė neteisingsiems išlaidų straipsniams.
    - Želdynų priežiūros ir įsigijimo išlaidų atskleidimo trūkumai – seniūnijos neatskleidžia šių išlaidų aiškinamajame rašte.
  - Finansiniai rezultatai – turtas, įsipareigojimai ir grynasis turtas augo. Turto augimas buvo spartesnis nei įsipareigojimų didėjimas.

1.3. Biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio vertinimas

- Nustatyti asignavimų klasifikavimo netikslumai:
  - Straipsnio 2.8 „Kitos išlaidos“ taikymo praktika kultūros centruose – nustatyta, kad veiklos reikmėms skirtos išlaidos priskirtos netinkamiems išlaidų straipsniams.
  - Savivaldybės asignavimų klasifikavimo netikslumai finansuojant nevalstybinę įstaigą (darželį „Varpelis“) – neteisingsi atvaizduotos asignuotos lėšos pagal ekonominę klasifikaciją.

2. SAVIVALDYBĖS BIUDŽETO IR TURTO NAUDOJIMO VERTINIMAS

2.1. Savivaldybės biudžeto vykdymas

- 2024 metais Savivaldybės biudžeto pajamos viršijo planą 2,3 proc., o išlaidos buvo vykdomos pagal patvirtintas programas didžiausią dalį skiriant švietimui.
- Nepanaudota dalis valstybės dotacijų buvo gražinta.

- Savivaldybės skolos ir mokėtinų sumų likučiai per metus reikšmingai padidėjo, nors planuotas įsiskolinimų pokytis buvo nulinis.
- Taip pat nustatyta, kad Savivaldybės suteikta garantija nėra įtraukta į skolinių įsipareigojimų ataskaitą, o tai riboja suteiktų garantijų kontrolės galimybes.

2.2. Savivaldybės lėšų ir turto teisėtumo vertinimas

- Nustatyti atvejai, kai skiriamos biudžeto lėšos neturint pakankamo teisinio pagrindo arba be vieningos reglamentuotos praktikos:
  - Nevalstybinio darželio finansavimo teisinio reglamentavimo spragos.
  - Bendruomenių veiklos finansavimo teisinio reglamentavimo trūkumai.
  - Biudžeto lėšų naudojimo sutarčių taikymo reglamentavimo spragos.

REKOMENDACIJOS

Atsižvelgiant į audito metu nustatytus trūkumus, pateikiame įstaigoms šias rekomendacijas:

Administracijai

1. Užtikrinti, kad seniūnijos aiškinamajame rašte teiktą informaciją apie želdinių įsigijimo ir priežiūros išlaidas, kurios pripažįstamos ataskaitinio ir praėjusio ataskaitinio laikotarpio sąnaudomis, kaip reikalaujama viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartuose (VSAFAS).
2. Asignavimus, skirtus nevalstybiniam katalikų lopšeliui-darželiui „Varpelis“, biudžetinėje apskaitoje klasifikuoti pagal 2.8.1.1.1.2 išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnį „Kitos išlaidos kitiems einamiesiems tikslams“, kaip tai nustatyta Biudžeto sandaros įstatyme ir išlaidų klasifikacijos apraše.
3. Į Skolinių įsipareigojimų ataskaitos informacines eilutes Nr. 80 ir Nr. 82 įtraukti visas Savivaldybės tarybos suteiktas garantijas, įskaitant dar nepanaudotas.
4. Parengti ir patvirtinti vietinio lygmens teisės aktą, reglamentuojantį nevalstybinių ugdymo įstaigų finansavimo sąlygas, kriterijus ir atsiskaitymo tvarką, siekiant užtikrinti teisėtą ir skaidrų biudžeto lėšų naudojimą.
5. Parengti ir patvirtinti bendruomenių veiklos finansavimo tvarką, nustatant aiškius lėšų planavimo, skirstymo, perdavimo, apskaitos ir atsiskaitymo principus.
6. Parengti ir patvirtinti universalią biudžeto lėšų naudojimo sutarčių formą bei jų sudarymo tvarką, užtikrinant, kad jos atitiktų teisės aktų reikalavimus, galiojančius nuo 2024 m. rugpjūčio 20 d. ir būtų taikomos visais atvejais, kai biudžeto lėšos skiriamos ne biudžetinėms įstaigoms.
7. Atnaujinti šiuo metu naudojamas, taip pat kituose patvirtintuose dokumentuose (tvarkose, taisyklėse ir pan.) nustatytas biudžeto lėšų naudojimo sutarčių formas, įtraukiant visas privalomas sąlygas pagal naujus teisės aktus, įskaitant veiklos stebėsenos rodiklius, atsiskaitymo ir nepanaudotų lėšų grąžinimo tvarką.

Primename, kad Administracija privalo vykdyti ir ankstesniais metais teiktas keturias rekomendacijas⁵. Atsižvelgus į Administracijos prašymą, šių rekomendacijų vykdymo terminas pratęstas iki 2025 m. birželio 30 d.

⁵ Pakruojo rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos 2023-07-14 audito ataskaita Nr. AT-2 „Pakruojo rajono savivaldybės 2022 metų konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio ir savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais 2022 metais pasirinktose srityse vertinimas“ 21-22 psl. ir Pakruojo rajono savivaldybės administracijos 2023-12-05 raštas Nr. S-5040 „Dėl Pakruojo rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos 2023 m. liepos 14 d. audito ataskaitoje Nr. AT-2 pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo“;

Pakruojo kultūros centrui

1. Įstaigos veiklos reikmėms skirtas išlaidas biudžetinėje apskaitoje klasifikuoti pagal išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnį 2.2 „Prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos“, laikantis galiojančių ekonominės klasifikacijos reikalavimų.
2. Parengti ir įgyvendinti lėšų paskirstymo tarp skyrių tvarką, pagrįstą skyrių veiklos apimtimis, planuojamų renginių skaičiumi ir faktiniais poreikiais, siekiant užtikrinti racionalų, ekonomišką ir tikslingą asignavimų panaudojimą.

Linkuvos kultūros centrui

1. Įstaigos veiklos reikmėms skirtas išlaidas biudžetinėje apskaitoje klasifikuoti pagal išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnį 2.2 „Prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos“, laikantis galiojančių ekonominės klasifikacijos reikalavimų.
2. Parengti ir įgyvendinti lėšų paskirstymo tarp skyrių tvarką, pagrįstą skyrių veiklos apimtimis, planuojamų renginių skaičiumi ir faktiniais poreikiais, siekiant užtikrinti racionalų, ekonomišką ir tikslingą asignavimų panaudojimą.

Įstaigos nusimatė priemones rekomendacijoms vykdyti ir jų vykdymo terminus. Rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai pateikti ataskaitos dalyje „Rekomendacijų įgyvendinimo planas“ (žr. 32-36 psl.).

Rekomendacijų vykdymo stebėseną bus tęsiama, o jų įgyvendinimas vertinamas atliekant kitų metų auditą.

IŽANGA

Vadovaujantis Pakruojo rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos veiklos planu⁶ bei vykdant pavestą užduotį⁷, atliktas auditas, kuriuo vertintas Savivaldybės 2024 metų metinių ataskaitų rinkinys, biudžeto vykdymas ir lėšų bei turto panaudojimas pasirinktose srityse.

Atliekant auditą, vertinta visa Savivaldybės viešojo sektoriaus subjektų (VSS) grupė – Administracija ir Savivaldybės kontroliuojami subjektai, remiantis jų veiklos ataskaitomis bei biudžeto ir finansinių ataskaitų duomenimis.

Savivaldybės metinių ataskaitų rinkinį sudaro:

- metinių finansinių ataskaitų rinkinys (MFAR), parengtas Administracijos,
- metinių biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys (MBVAR), parengtas Administracijos,
- veiklos ataskaita, parengta Savivaldybės mero.

Į Savivaldybės VSS grupės MFAR konsoliduota ne tik Savivaldybės viešojo sektoriaus subjektų informacija, bet ir duomenys apie Savivaldybei priklausantį finansinį turtą – įmonių kapitalą, tarp jų penkias kontroliuojamas bendroves⁸, vieną viešąją įstaigą⁹ bei du asocijuotuosius subjektus¹⁰.

Visi subjektai ataskaitas rengė pagal viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus¹¹ (VSAFAS), o konsolidavimas atliktas naudojant VSAKIS sistemą, vadovaujantis 2024 metų konsolidavimo schema¹².

Į Savivaldybės VSS grupės MFAR¹³ buvo konsoliduotos 30 Savivaldybės kontroliuojamų VSS ataskaitos: 26 biudžetinių įstaigų, 3 viešųjų įstaigų, priskiriamų prie VSS bei administruojamojo išteklių fondo (iždo) duomenys. Administracijos finansinių ataskaitų rinkinys sudarytas konsoliduojant 8 seniūnijų ir Apskaitos skyriaus finansines ataskaitas (žr. 1 pav.). Konsolidavimas atliekamas sudedant atitinkamus finansinių ataskaitų straipsnius ir eliminuojant tarpusavio ūkines operacijas bei jų rezultatus.

⁶ Pakruojo rajono savivaldybės kontrolieriaus 2024-11-05 įsakymas Nr. V-5 „Dėl Pakruojo rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos 2025 metų veiklos plano patvirtinimo“;

⁷ Pakruojo rajono savivaldybės kontrolieriaus 2024-10-07 pavedimas Nr. PER-6;

⁸ Uždarnosios akcinės bendrovės, kurios nėra priskirtos prie VSS: UAB „Pakruojo vandentiekis“, UAB „Pakruojo autotransportas“, UAB „Pakruojo šiluma“, UAB „Toksika“, UAB „Pakruojo komunalininkas“;

⁹ Kontroliuojama viešoji įstaiga, nepriskirta prie VSS – VšĮ Pakruojo vaikų ir jaunimo klubas prie Pakruojo rajono policijos komisariato;

¹⁰ VšĮ Lygumų paslaugų centras, VšĮ Guostagalio paslaugų centras;

¹¹ Lietuvos Respublikos finansinės apskaitos įstatymo 11 str. 1 d. 4 p.;

¹² LR finansų ministro 2024-12-31 įsakymas Nr. 1K-414 „Dėl Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo įgyvendinimo rengiant valstybės 2024 metų ataskaitų rinkinį ir nacionalinį 2024 metų ataskaitų rinkinį“ 1.1 p.;

¹³ Savivaldybės VSS grupės MFAR pateiktas Kontrolės ir audito tarnybai 2024-04-19 raštu Nr. S-1755 (11.18);

Savivaldybės MBVAR sudarytas remiantis visų 35 asignavimų valdytojų pateiktais duomenimis.

Be to, 28 viešojo sektoriaus subjektai parengė metines veiklos ataskaitas. Savivaldybės veiklos ataskaitą sudarė meras, joje apžvelgti veiklos tikslai, programų įgyvendinimas, rezultatų analizė bei kita svarbi informacija.

Savivaldybės biudžeto vykdymas vyko vadovaujantis:

- Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu,
- Savivaldybės tarybos sprendimais.

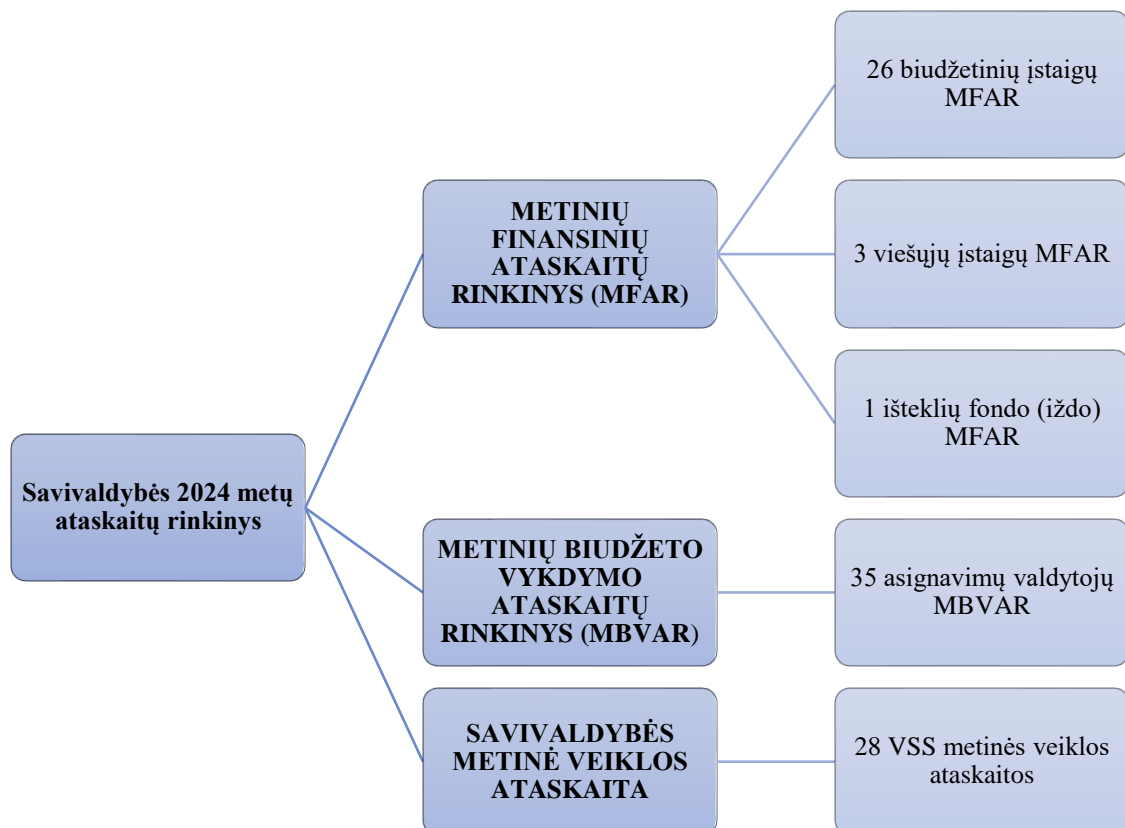
2024 metais Savivaldybės biudžetas buvo tikslintas keturis kartus, įgyvendintos šešios biudžeto programos.

Savivaldybės turto savininko funkcijas įgyvendina Savivaldybės taryba¹⁴.

Išsamiau apie audito apimtį ir taikytus metodus pateikta 2 priede (žr. 37-39 psl.).

1 pav.

Pakruojo rajono savivaldybės 2024 metų ataskaitų rinkinio sudėtis

¹⁴ Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 8; 11 ir 12 str.;

AUDITO REZULTATAI

1. SAVIVALDYBĖS 2024 METŲ ATASKAITŲ RINKINIO VERTINIMAS

1.1 VEIKLOS ATASKAITŲ VERTINIMAS

Veiklos ataskaitos yra vienas pagrindinių dokumentų, skirtų informuoti tiek įstaigos vidinę struktūrą, tiek išorinius suinteresuotuosius asmenis apie vykdytas veiklas, jų rezultatus ir pasiektus tikslus. Šių ataskaitų tikslas – pateikti aiškia, informatyvia ir vartotojui aktualią informaciją apie subjekto veiklą.

Metinių veiklos ataskaitų rengimo forma ir tvarka nustatyta teisės aktuose¹⁵. Jose privaloma pateikti:

- subjekto vadovo pranešimą;
- informaciją apie subjekto veiklos tikslų įgyvendinimą;
- papildomą informaciją, nustatytą atitinkamuose teisės aktuose, susijusią su subjekto veikla;
- informaciją apie reikšmingus sandorius su susijusiomis šalimis bei vadovaujančio personalo darbo užmokestį (atskirai nurodant premijas, priemokas ir kitas išmokas) - tik viešosioms įstaigoms.

Audito metu vertinta, ar veiklos ataskaitose pateikti finansiniai duomenys atitinka metinių finansinių ataskaitų rinkinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenis¹⁶.

Dalis VSS veiklos ataskaitose pateiktos informacijos nėra pakankamai aiški arba orientuota į tikslinių vartotojų poreikius. Taip pat nustatyta perteklinės, aktualumo neturinčios informacijos, kuri apsunkina ataskaitos suvokimą ir mažina jos informacinę vertę. Viešosios įstaigos¹⁷ taip pat nepateikė visos privalomos papildomos informacijos, pavyzdžiui, duomenų apie vadovaujančių darbuotojų atlyginimus, kuri yra svarbi visuomenei.

Nustatyti neatitikimai rodo, kad veiklos ataskaitų turinys ne visais atvejais atitinka teisės aktų reikalavimus bei viešojo informavimo principus.

¹⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019-02-13 nutarimu Nr. 135 patvirtintas Viešojo sektoriaus subjekto metinės veiklos ataskaitos, viešojo sektoriaus subjektų grupės metinės veiklos ataskaitos ir valstybės pažangos ataskaitos rengimo tvarkos aprašas;

¹⁶ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo 16 str. 3 ir 4 d.;

¹⁷ VšĮ Pakruojos verslo informacijos centras; VšĮ Pakruojos sveikatos centras;

1.2 FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINIO VERTINIMAS

Vertinant 2024 metų Savivaldybės VSS grupės metinio finansinių ataskaitų rinkinio (MFAR) duomenis, buvo taikytas 969 tūkst. Eur audito reikšmingumo lygis¹⁸.

Savivaldybės MFAR duomenų teisingumas priklauso nuo VSS finansinių ataskaitų duomenų teisingumo ir šių duomenų pateikimo į viešojo sektoriaus apskaitos ir ataskaitų konsolidavimo informacinę sistemą (VSAKIS). Teisingi apskaitos duomenys ir pagal juos parengtos ataskaitos turi užtikrinti išsamios ir objektyvios informacijos pateikimą jos naudotojams – įstaigų vadovams, specialistams, piliečiams. Sprendimai dėl turto – finansinių išteklių, trumpalaikio ir ilgalaikio turto, atsargų – valdymo ir naudojimo gali būti pagrįsti tik patikima informacija.

Atliekant MFAR teisingumo vertinimą, buvo vykdomos pagrindinės audito procedūros ir detalieji testai 16-oje subjektų¹⁹.

Kadangi 2023 m. Administracijai pateiktos rekomendacijos²⁰ nebuvo įgyvendintos, tai turėjo reikšmingą įtaką 2024 m. Savivaldybės MFAR duomenų teisingumui. Dėl to negalėjome patvirtinti tam tikrų reikšmingų sumų teisingumo, susijusių su:

- ilgalaikiu materialiuoju turtu – vietinės reikšmės keliais (gatvėmis);
- biologiniu turtu.

1.2.1 Vietinės reikšmės kelių ir gatvių apskaitos netikslumai

Vietinės reikšmės kelių, gatvių ir kelio statinių Pakruojo rajone sąrašas (toliau – Sąrašas)²¹ nebuvo atnaujintas ir patikslintas. Sąrašė vis dar nurodomos 66 gatvės, kurios sutampa su valstybinės reikšmės keliais.

Vadovaujantis teisės aktų reikalavimais, valstybinės reikšmės kelių sąrašus turi sudaryti valstybei nuosavybės teise priklausantys keliai²², o vietinės reikšmės sąrašus – savivaldybėms nuosavybės teise priklausantys keliai²³.

Kadangi Sąrašas nėra tinkamai sutvarkytas, apskaitos registruose neužregistruotos gatvės, sutampančios su valstybinės reikšmės keliais. Dėl to metinių finansinių ataskaitų rinkinyje ilgalaikio materialiojo turto dalis, susijusi su keliais ir gatvėmis, parodyta mažesnė, nei turėtų būti. Nėra

¹⁸ Apskaičiuotas pagal Savivaldybės 2024 m. FBA duomenis;

¹⁹ Administracija; Savivaldybės išdas, Pakruojo seniūnija, Pakruojo „Atžalyno“ gimnazija, Pakruojo r. Linkuvos gimnazija, Pakruojo r. Žemelio pagrindinė mokykla, Pakruojo r. Lygumų pagrindinė mokykla, Pakruojo „Žemynos“ progimnazija, Pakruojo r. Rozalimo pradinė mokykla, Linkuvos socialinių paslaugų centras, Pakruojo kultūros centras, Pakruojo r. viešoji biblioteka, Pakruojo vaikų lopšelis-darželis „Vyturėlis“, Pakruojo r. sporto centras, Pakruojo J. Pakalnio menų mokykla, VšĮ Pakruojo SC;

²⁰ Kontrolės ir audito tarnybos 2023-07-14 audito ataskaita „Pakruojo rajono savivaldybės 2022 m. konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio ir savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais 2022 metais pasirinktose srityse vertinimas“;

²¹ Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2015-11-05 sprendimas Nr. T-290 „Dėl Vietinės reikšmės kelių, gatvių ir kelio statinių Pakruojo rajone sąrašo patvirtinimo“;

²² Lietuvos Respublikos kelių įstatymo 4 str. 2 d., 4 d.;

²³ Lietuvos Respublikos kelių įstatymo 4 str. 3 d., 4 d.;

galimybės pagrįsti, kad 2024 m. gruodžio 31 d. metinių finansinių ataskaitų rinkinyje FBA eilutėje A. II.3 *Infrastruktūros statiniai* ilgalaikio turto likučio suma 7 082,5 tūkst. Eur bei D *Finansavimo sumų* likutis ta pačia suma yra pateikti teisingai.

1.2.2 *Biologinio turto apskaitos trūkumai*

Pagal 16-ojo viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standarto (VSAFAS) „Biologinis turtas“²⁴ nuostatas, parkų ir skverų želdiniai turi būti apskaitomi kaip biologinis turtas tų VSS subjektų, kurie juos įveisia ir (ar) prižiūri, nepriklausomai nuo to, ar žemė jiems perduota patikėjimo ar panaudos teise.

Šis reikalavimas atitinka savarankišką savivaldybių funkciją – želdynų apsaugą, tvarkymą, kūrimą, apskaitą ir jų registravimą. Savarankiškosios savivaldybių funkcijos yra savivaldybės teritorijoje esančių želdynų, želdinių apsauga, tvarkymas ir kūrimas, inventorizacijos, apskaitos, atskirųjų želdynų žemės sklypų kadastrinių matavimų ir įrašymo į Nekilnojamojo turto registrą organizavimas ir stebėseną²⁵.

Dar 2022 m. buvo atlikta Pakruojo miesto viešųjų teritorijų želdynų, medžių ir krūmų inventorizacija. Jos metu inventorizuoti 5 parkai ir skverai. Vis dėlto 2024 m. gruodžio 31 d. šie želdiniai dar nebuvo registruoti apskaitoje kaip biologinis turtas.

Jei parkų ir skverų želdiniai būtų tinkamai įtraukti į apskaitą, tai turėtų įtakos 2024 m. gruodžio 31 d. metinių finansinių ataskaitų rinkinio duomenims – padidėtų FBA eilutėse B *Biologinis turtas* ir D *Finansavimo sumos* arba F. *Grynasis turtas* pateiktos sumos.

1.2.3 *Darbuotojų išlaidų kompensavimo apskaitos netikslumai*

Keli viešojo sektoriaus subjektai²⁶ darbuotojų išlaidoms kompensuoti skirtas išmokas (už kelionę iš gyvenamosios vietos į darbo vietą ir atgal) Veiklos rezultatų atskaitoje (VRA) klasifikavo ne pagal teisės aktuose nustatytą tvarką²⁷.

Pagal 24-ojo viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standarto (VSAFAS) „Su darbo santykiais susijusios išmokos“ nuostatas, šios išlaidos turi būti priskiriamos darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sąnaudoms ir pateikiamos aiškinamojo rašto priedo lentelės „Informacijos apie darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sąnaudas pateikimas aiškinamajame rašte“ 5 skiltyje „Darbuotojų išlaidų kompensavimas“.

²⁴ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-07-10 įsakymu Nr. 1K-233 patvirtinto viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 16-ojo standarto 9 p.;

²⁵ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 str. 26 p.;

²⁶ Pakruojo rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras, Linkuvos kultūros centras, Klovainių sutrikusio intelekto jaunuolių centras, Pakruojo kultūros centras, Pakruojo nestacionarių socialinių paslaugų centras;

²⁷ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-12-09 įsakymas Nr. 1K-432 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 24-ojo standarto patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais), 22.1.4 p.;

Audito metu nustatyta, kad:

- vienos įstaigos šias išmokas priskyrė transporto sąnaudoms,
- kitos – kitoms paslaugoms ar kitoms sąnaudoms,
- dar kitos – išmokų sumas pateikė ne reikiamoje lentelės skiltyje.

Visos įstaigos audito metu buvo informuotos apie nustatytus neatitikimus ir joms pateikti paaiškinimai, kaip šias išlaidas reikia teisingai pateikti finansinėse ataskaitose.

1.2.4 *Želdynų priežiūros ir įsigijimo išlaidų atskleidimo trūkumai*

Jau treji metai VSS aiškinamajame rašte turi pateikti informaciją apie želdinių įsigijimo ir priežiūros išlaidas, pripažintas VSS ataskaitinio ir praeito ataskaitinio laikotarpio sąnaudomis²⁸.

Kiekviena seniūnija savo teritorijoje turi želdinių – medžių, krūmų²⁹, kuriuos prižiūri (geni, formuoja ir pan.) bei įsigyja naujų. Tačiau nė viena seniūnija aiškinamajame rašte šios informacijos nepateikė.

1.2.5 *Savivaldybės veiklos finansinių rezultatų analizė*

Finansinių ataskaitų rinkinio tikslas – pateikti informaciją apie viešojo sektoriaus subjekto finansinę būklę, veiklos rezultatus, grynojo turto pokyčius ir pinigų srautus, kuria naudojasi daugelis vartotojų priimdami sprendimus dėl išteklių paskirstymo ir jų naudojimo teikiant viešąsias paslaugas³⁰.

Ataskaitiniais 2024 metais, palyginti su 2023 metais, Savivaldybės turtas padidėjo 12,1 mln. Eur, arba 14,3 proc. Taip pat atitinkamai padidėjo finansavimo sumų, įsipareigojimų, grynojo turto ir mažumos dalies balansinė vertė. Finansinis turtas padidėjo 411,5 tūkst. Eur ir ataskaitinio laikotarpio pabaigoje sudarė 20,3 mln. Eur.

Savivaldybės įsipareigojimai per ataskaitinius metus padidėjo 1,7 mln. Eur: nuo 9,1 mln. Eur 2023-12-31 iki 10,8 mln. Eur 2024 m. gruodžio 31 d.

Savivaldybės finansinę būklę 2024 m. gruodžio 31 d. parodo grynojo turto rodiklis, o finansinės būklės pokyčius – grynojo turto pasikeitimai. Viešojo sektoriaus grynasis turtas apibrėžiamas kaip turto dalis, likusi iš viso turto atėmus įsipareigojimus ir finansavimo sumas³¹. 2024 m. pabaigoje Savivaldybės grynasis turtas sudarė 37,7 mln. Eur ir, palyginti su metų pradžia, padidėjo 4,1 mln. Eur.

²⁸ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-07-10 įsakymu Nr. 1K-233 patvirtinto viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 16-ojo standarto 34 p.;

²⁹ Lietuvos Respublikos želdynų įstatymo 2 str. 19 d.;

³⁰ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2007-12-09 įsakymu Nr. 1K-388 patvirtintas 1-asis VSAFAS „Informacijos pateikimas finansinių ataskaitų rinkinyje“;

³¹ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas;

Savivaldybės finansinių rezultatų pokyčiai atspindi turto, įsipareigojimų ir grynojo turto augimą per ataskaitinius metus. Turto augimas 2024 metais buvo spartesnis nei įsipareigojimų, todėl didėjo ir grynasis turtas.

1.3 BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINIO VERTINIMAS

Savivaldybės metinio biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį (MBVAR) rengia Administracijos Finansų skyrius, remdamasis biudžeto asignavimų valdytojų pateiktais žemesnio lygio biudžeto vykdymo ataskaitų duomenimis (BVAR) bei Savivaldybės išdo tvarkomos pajamų apskaitos ataskaitomis.

Todėl Savivaldybės MBVAR duomenų teisingumas priklauso ne tik nuo Finansų skyriaus tvarkomos apskaitos, bet ir nuo asignavimų valdytojų pateiktų ataskaitų tikslumo.

Vertinant 2024 metų MBVAR duomenis, buvo taikytas 895 tūkst. Eur audito reikšmingumas³².

Audito procedūros atliktos 14-oje Savivaldybės subjektų³³, kurių vadovai atlieka asignavimų valdytojų funkcijas.

Vadovaujantis Biudžeto sandaros įstatymo nuostatomis³⁴, biudžeto asignavimai turi būti planuojami ir naudojami atsižvelgiant į priemonių struktūrą, ekonominę bei funkcinę klasifikaciją.

Biudžeto pajamų ir išlaidų klasifikaciją reglamentuoja 2003 m. liepos 3 d. LR finansų ministro įsakymas Nr. 1K-184 (su vėlesniais pakeitimais).

Audito metu nustatyta, kad dalis savivaldybės asignavimų suplanuota ir apskaityta išlaidų straipsniuose, kurie neleidžia tiksliai įvertinti faktinio lėšų panaudojimo tikslingumo.

1.3.1 Straipsnio 2.2.8 „Kitos išlaidos“ taikymo praktika kultūros centruose

Vertinant išlaidų planavimo ir apskaitos sprendimus, susijusius su ekonominės klasifikacijos straipsniu 2.8 „Kitos išlaidos“, kultūros centruose nustatyta atvejų, kai šis straipsnis taikytas ne pagal jo paskirtį bei nustatytus klasifikavimo principus.

Straipsnyje 2.8.1.1.1.2 „Kitos išlaidos kitiems einamiesiems tikslams“ turėtų būti apskaitomos pervedamos lėšos kitiems subjektams – ne pelno institucijoms, bendruomenėms ar gyventojams – socialinio pobūdžio ar kitiems viešosios naudos tikslams. Į šią kategoriją nepatenka

³² Apskaičiuotas pagal 2024 m. patvirtintus metinius asignavimus;

³³ Administracija, Pakruojo „Atžalyno“ gimnazija, Pakruojo r. Linkuvos gimnazija, Pakruojo r. Žeimelio pagrindinė mokykla, Pakruojo r. Lygumų pagrindinė mokykla, Pakruojo „Žemynos“ progimnazija, Pakruojo r. Rozalimo pradinė mokykla, Pakruojo r. Balsių pagrindinė mokykla, Pakruojo vaikų lopšelis-darželis „Vyturėlis“, Pakruojo vaikų lopšelis-darželis „Saulutė“, Linkuvos lopšelis-darželis „Šaltinėlis“, Pakruojo r. Žeimelio darželis-daugiafunkcis centras „Ažuoliukas“, Stačiūnų daugiafunkcis centras, Pakruojo nestacionarių socialinių paslaugų centras;

³⁴ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas;

pačių įstaigų veiklai reikalingos sąnaudos, tokios kaip kanceliarinės prekės, paslaugų įsigijimas ar inventorius – jos turėtų būti registruojamos pagal 2.2 straipsnį „Prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos“³⁵.

Audito metu nustatyta, kad Pakruojo ir Linkuvos kultūros centruose straipsnyje 2.8.1.1.1.2 „*Kitos išlaidos kitiems einamiesiems tikslams*“ buvo apskaitomos lėšos, faktiškai skirtos pačių įstaigų veiklos reikmėms.

2024 m. suplanuotos ir apskaitytos lėšos buvo paskirstytos taip:

- Pakruojo kultūros centras – 6000 Eur, iš jų:
  - 2000 Eur – Pakruojo kultūros centro reikmėms, t. y. prekėms ir paslaugoms įsigyti;
  - 4000 Eur – 8 skyriams po 500 Eur prekėms ir paslaugoms įsigyti.
- Linkuvos kultūros centras – 2600 Eur, iš jų:
  - 4 skyriams po 500 Eur prekėms ir paslaugoms įsigyti;
  - 2 skyriams po 300 Eur prekėms ir paslaugoms įsigyti.

Pastebėta, kad lėšos buvo paskirstytos vienodomis sumomis, neatsižvelgiant į skyrių veiklos apimtį, planuojamus renginius ar kitus objektyvius kriterijus. Tokio pobūdžio vienodas lėšų paskirstymas, neatsižvelgiant į skyrių veiklos apimtį ar poreikius, mažina biudžeto planavimo tikslumą ir trukdo užtikrinti racionalų išteklių paskirstymą.

Netinkamas lėšų, skirtų pačių kultūros centrų veiklos reikmėms, priskyrimas straipsniui 2.8.1.1.1.2 „*Kitos išlaidos kitiems einamiesiems tikslams*“ iškraipo faktinį išlaidų paskirstymą pagal ekonominę klasifikaciją. Tokia apskaita nesuteikia tikslaus vaizdo apie įstaigų prekių ir paslaugų naudojimą jų tiesioginei veiklai, apsunkina išlaidų analizę bei gali lemti neteisingas prielaidas apie faktinius lėšų poreikius ir naudojimo apimtis.

Pažymėtina, kad pagal Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 4 straipsnio 4 dalį, biudžetinių įstaigų, kurių savininko teises ir pareigas įgyvendina savivaldybės meras, vadovai – kai įstaiga yra asignavimų valdytoja – privalo naudoti asignavimus pagal jų paskirtį, teisėtai, ekonomiškai, efektyviai ir rezultatyviai.

³⁵ LR Finansų ministro 2003-07-03 įsakymas Nr. 1K-184 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais);

Todėl kultūros centrai, kaip asignavimų valdytojai, turi savarankiškai užtikrinti, kad asignavimai būtų planuojami ir naudojami pagal faktinius veiklos poreikius, o ne paskirstomi vienodai visiems padaliniais, neatsižvelgiant į jų specifiką ar realius poreikius.

1.3.2 Savivaldybės asignavimų klasifikavimo netikslumai finansuojant nevalstybinę įstaigą

Vadovaudamosi Savivaldybės tarybos sprendimu³⁶, iš Pakruojo rajono savivaldybės biudžeto 2024 metais VšĮ nevalstybiniam katalikų lopšeliui-darželiui „Varpelis“ skirta 353,1 tūkst. Eur asignavimų darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui bei prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidoms. Tokios išlaidos turi būti priskiriamos 2.8.1.1.1.2 išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsniui „Kitoms išlaidoms kitiems einamiesiems tikslams“³⁷.

Biudžeto išlaidų ekonominės klasifikacijos 2.8 *straipsnyje* nurodyta³⁸, kad kitos išlaidos – kitos išlaidos gali būti teikiamos valdžios ir ne valdžios sektoriams. *Kitoms išlaidoms kitiems einamiesiems tikslams (2.8.1.1.1.2)* priskiriama tikslinės paskirties negražintinos lėšos, skirtos konkrečiai veiklai ar funkcijoms vykdyti ir pervedamos įmonėms ir ne pelno institucijoms siekiant visiškai ar iš dalies padengti jų veiklos einamąsias išlaidas.

Tačiau Savivaldybės administracija šias išlaidas neteisingai priskyrė ekonominės klasifikacijos straipsniams:

- 2.1 „Darbo užmokestis ir socialinis draudimas“,
- 2.2 „Prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos“.

Paiškinimai:

- 2.1.1 „Darbo užmokestis“ apima visą darbo užmokestį, išmokamą institucijos darbuotojams, išskyrus darbdavio mokamas socialinio draudimo įmokas (jos priskiriamos 2.1.2 *straipsniui*). Į *darbo užmokesčio pinigais straipsnį (2.1.1.1.1)* įtraukiamos visos subjekto išlaidos, susijusios su jo darbo santykiais.
- 2.2 „Prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos“ apima visas prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidas, kurias institucija patiria vykdydama savo veiklą.

Šiuo atveju svarbu pastebėti, kad išlaidos, neteisingai nurodytos ne tame išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnyje, nesuteikia tikslaus ir išsamaus vaizdo apie išlaidų struktūrą, o šiuo atveju iškreipia Administracijos *straipsnį 2.1 „Darbo užmokestis ir socialinis draudimas“*.

³⁶ Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2024-02-08 sprendimas Nr. T-29 „Dėl Pakruojo rajono savivaldybės 2024 metų biudžeto patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais);

³⁷ LR Finansų ministro 2003-07-03 įsakymas Nr. 1K-184 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais);

³⁸ LR Finansų ministro 2003-07-03 įsakymas Nr. 1K-184 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais);

Dėl aukščiau išdėstytų dalykų, Savivaldybės biudžeto vykdymo 2024 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsniuose:

- 2.1.1.1.1.1 „Darbo užmokestis pinigais“ atvaizduota 344,6 tūkst. Eur daugiau išlaidų,
- 2.1.2.1.1.1 „Socialinio draudimo įmokos“ atvaizduota 6 tūkst. Eur daugiau išlaidų,
- 2.2.1.1.1.30 „Kitų prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos“ atvaizduota 2,4 tūkst. Eur daugiau išlaidų,
- tuo tarpu išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnyje 2.8.1.1.1.2 „Kitoms išlaidoms kitiems einamiesiems tikslams“ atvaizduota 353 tūkst. Eur mažiau išlaidų.

Audito metu nustatyta, kad dalis Savivaldybės asignavimų buvo planuojama ir apskaitoma netiksliai, nukrypstant nuo biudžeto pajamų ir išlaidų ekonominės klasifikacijos reikalavimų.

- Kultūros centruose dalis išlaidų buvo nepagrįstai priskirta straipsniui „Kitos išlaidos“, o ne pagal faktinę sąnaudų paskirtį.
- Finansuojant nevalstybinę ugdymo įstaigą – asignavimai buvo neteisingai paskirstyti darbo užmokesčio ir prekių bei paslaugų įsigijimo straipsniuose.

Šie netikslumai iškraipo biudžeto vykdymo ataskaitų duomenų tikslumą ir riboja galimybes objektyviai vertinti Savivaldybės asignavimų naudojimo tikslingumą bei efektyvumą.

Nustatyti neatitikimai rodo, kad kai kuriose srityse būtina peržiūrėti asignavimų planavimo ir klasifikavimo praktiką bei sustiprinti vidaus kontrolės procedūras.

2. SAVIVALDYBĖS BIUDŽETO IR TURTO NAUDOJIMO VERTINIMAS

2.1 SAVIVALDYBĖS BIUDŽETO VYKDYMAS

Savivaldybės biudžetas yra Savivaldybės tarybos tvirtinamas savivaldybės biudžeto pajamų ir asignavimų planas biudžetiniams metams. Kiekviena savivaldybė turi savarankišką biudžetą. Savivaldybės metiniame biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje pateikiami duomenys apie visą savivaldybės biudžeto vykdymą – gautas pajamas ir patirtas išlaidas.³⁹

³⁹ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo 8 str. 2 d.;

2.1.1 Savivaldybės biudžeto pajamos

Savivaldybės 2024 metų biudžeto patikslintą pajamų planą sudarė:

- 41,9 mln. Eur einamųjų metų pajamos ir dotacijos,
- 1,1 mln. Eur skolinimosi pajamos,
- 1,8 mln. Eur praėjusių metų nepanaudotų pajamų dalis⁴⁰.

Faktiškai į savivaldybės biudžetą 2024 m. gauta 42,8 mln. Eur pajamų ir dotacijų arba 959,3 tūkst. Eur (2,3 proc.) daugiau, negu planuota.

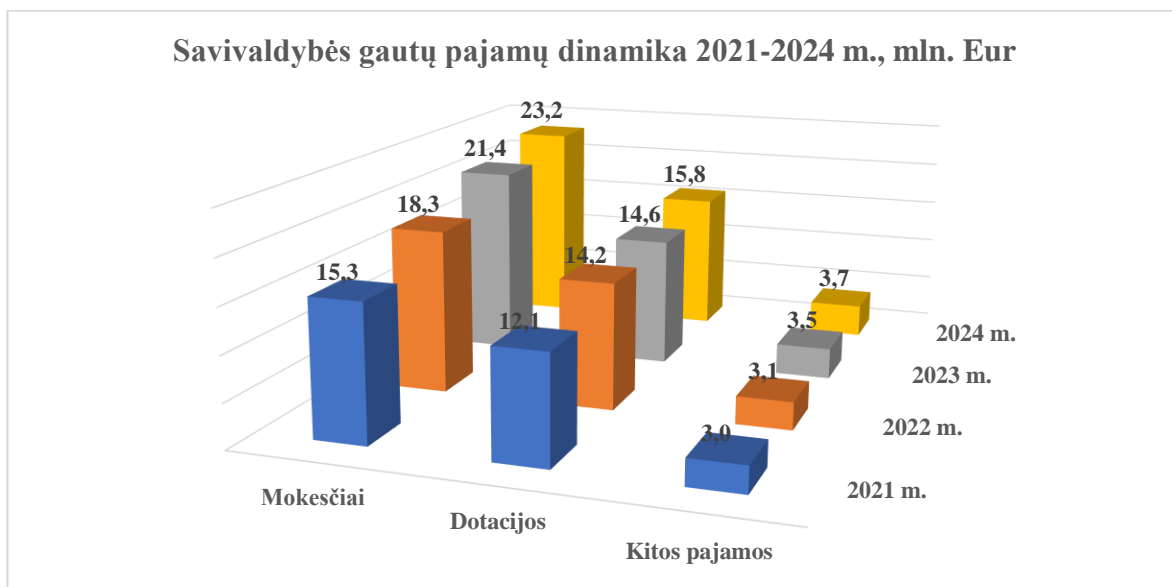
Audito metu įvertinus 2024 m. gruodžio 31 d. savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenis apie savivaldybės biudžeto pajamas, neatitikimų, kurie darytų įtaką metinių biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenų teisingumui, nenustatyta. Savivaldybės biudžeto 2024 m. pajamų duomenys:

- teisingomis sumomis priskirti valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ekonominei klasifikacijai.
- tinkamai įtraukti į Savivaldybės biudžeto pajamų vykdymo 2024 m. gruodžio 31 d. ataskaitą.

Todėl galima teigti, kad 2024 m. biudžeto pajamų informacija pateikta tiksliai ir teisingai.

Pajamų struktūros pokyčiai 2021–2024 m. laikotarpiu pateikti 2 paveiksle.

2 pav.

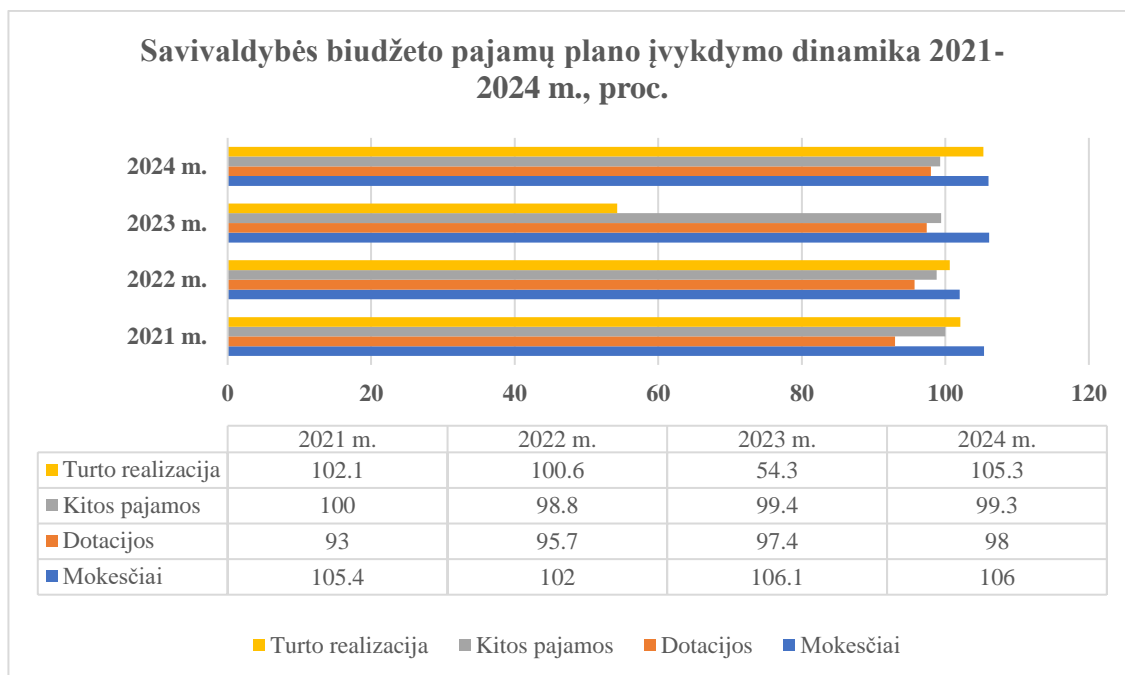

Didžiausią dalį pajamų sudaro mokesčiai. Pajamos iš mokesčių nuosekliai augo visą analizuojamą laikotarpį.

⁴⁰ Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2024-12-19 sprendimas Nr. T-427 „Dėl Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2024 m. vasario 8 d. sprendimo Nr. T-29 „Dėl Pakruojo rajono savivaldybės 2024 metų biudžeto patvirtinimo“ pakeitimo;

Per pastaruosius ketverius metus pajamų planas buvo vykdomas mažai nukrypstant nuo plano (3 pav.).

3 pav.

2024 m. nepanaudota 23,6 tūkst. Eur Savivaldybės biudžetui skirtų valstybės biudžeto dotacijų, iš jų:

- 1,8 tūkst. Eur – lėšos, skirtos valstybinės žemės ir kito valstybės turto valdymui, naudojimui ir disponavimui juo patikėjimo teise užtikrinti. Šios lėšos buvo gražintos, nes 2024 m. kaip ir 2023 m. nebuvo vykdomos procedūros dėl valstybinės žemės ir miško sklypų perėmimo valdymo patikėjimo teisės;
- 1,9 tūkst. Eur – lėšos, skirtos būsto nuomos mokesčio daliai kompensuoti;
- 7,1 tūkst. Eur – lėšos, skirtos socialinėms paslaugoms. Pagrindinę dalį gražintų lėšų sudarė 4,1 tūkst. Eur suma, kuri skirta darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui, ir tai liko nepanaudota dėl laisvų etatų;
- 6,7 tūkst. Eur – lėšos, skirtos socialinei mokinių paramai. Iš šių lėšų 4,7 tūkst. Eur buvo skirta nemokamam moksleivių maitinimui ir administravimui, 2 tūkst. Eur – mokymo reikmėms įsigyti;
- 6,1 tūkst. Eur suma, kuri buvo skirta socialinėms išmokoms ir kompensacijoms skaičiuoti ir mokėti. Didžioji dalis šios sumos (5,8 tūkst. Eur) – nepanaudotos lėšos, kurios buvo numatytos kaip parama mirties atveju. Šios lėšos liko nepanaudotos dėl mažesnio nei planuota pareiškėjų skaičiaus.

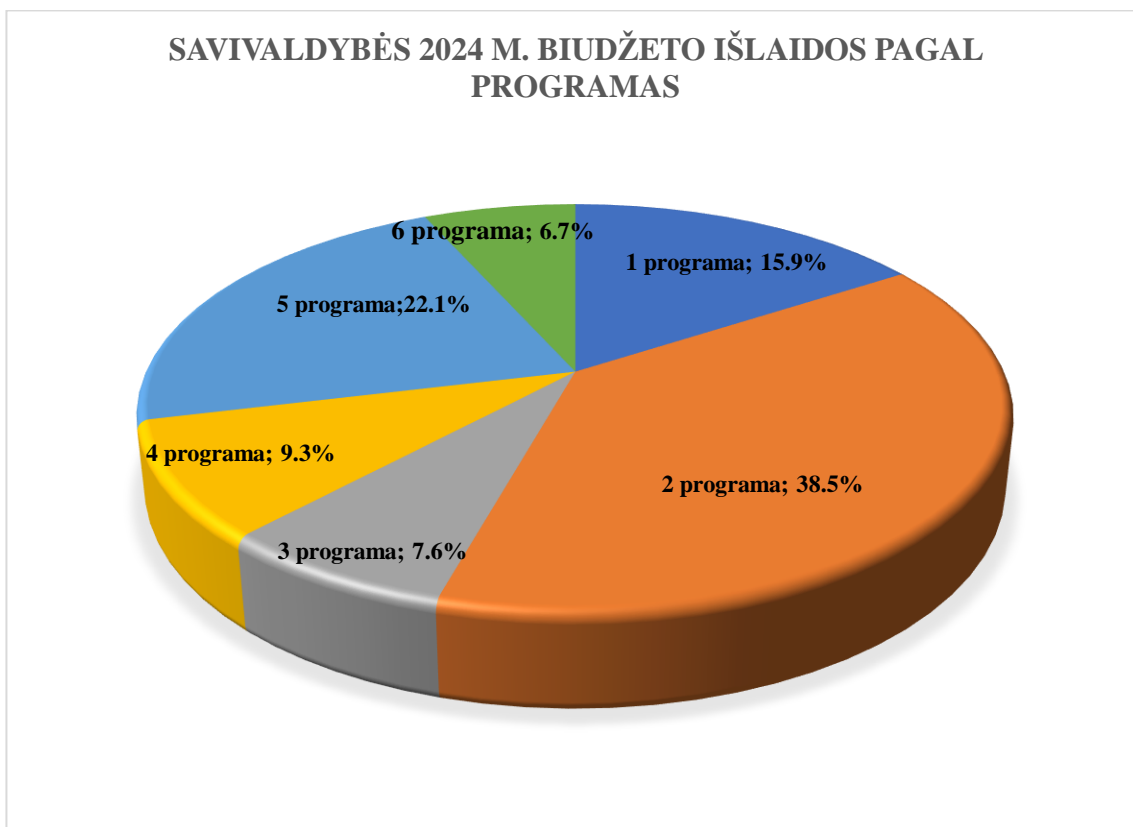
2.1.2 Savivaldybės biudžeto išlaidos

Savivaldybės 2024 m. biudžeto patikslintas išlaidų planas sudarė 44,7 mln. Eur, faktinės išlaidos 43,6 mln. Eur.

Į faktines (įvykdymo) biudžeto išlaidas yra įskaitytas Savivaldybės 2023 m. nepanaudotų biudžeto lėšų likutis – 1 794,4 tūkst. Eur. 2024 m. liko nepanaudotas 2 248,7 tūkst. Eur lėšų likutis.

Biudžeto išlaidos panaudotos 6 programoms vykdyti. Didžiausia išlaidų dalis – 16,8 mln. Eur, arba 38,5 proc. visų išlaidų skirta Aukštos ugdymo kokybės ir mokymosi visą gyvenimą skatinimo programai. Duomenys apie Savivaldybės 2024 m. biudžeto išlaidų pasiskirstymą pagal programas pateikti 4 paveiksle.

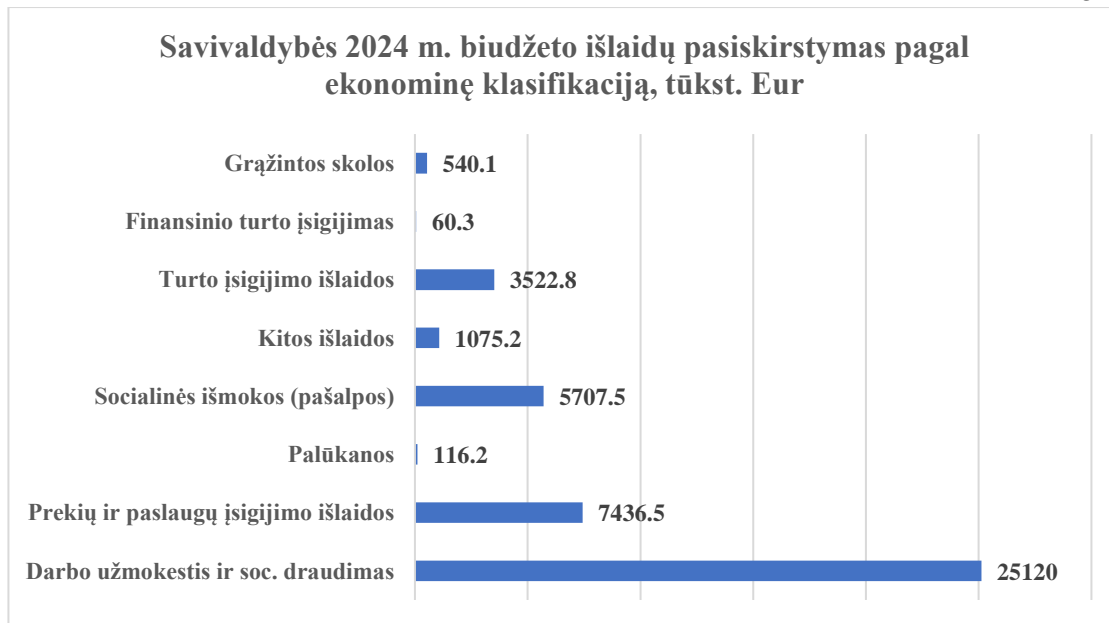
4 pav.

- 1 programa – Efektyvus, į gyventojų ir verslo poreikius orientuoto valdymo programa
- 2 programa – Aukštos ugdymo kokybės ir mokymosi visą gyvenimą skatinimo programa
- 3 programa – Saugios aplinkos kūrimo, kūrybiškumo, sportiškumo ir pilietiškumo skatinimo, turizmo plėtojimo programa
- 4 programa – Modernios rajono infrastruktūros plėtojimo programa
- 5 programa – Socialiai saugios ir sveikos visuomenės formavimo programa
- 6 programa – Pažangaus verslo ir žemės ūkio kūrimo, švarios ir saugios aplinkos išsaugojimo programa

Didžiausia biudžeto išlaidų dalis, skirstant pagal ekonominę klasifikaciją – 25,1 mln. Eur, arba 57,6 proc. visų išlaidų, tenka darbo užmokesčio ir socialinio draudimo išmokoms.

Duomenys apie Savivaldybės 2024 m. biudžeto išlaidų pasiskirstymą pagal ekonominę klasifikaciją pateikti 5 paveiksle.

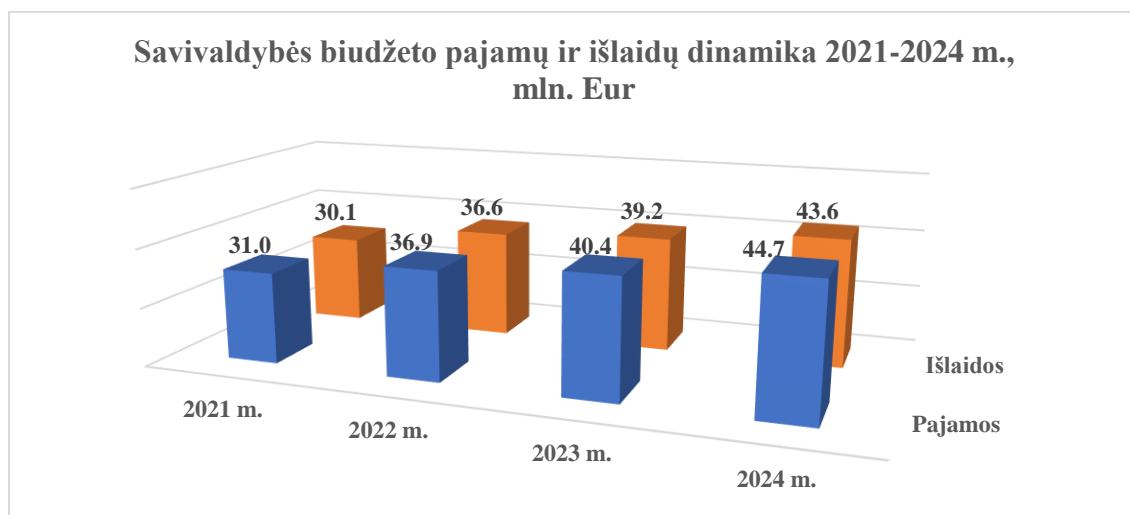
Dalis asignavimų valdytojų finansavimą gauna ne tik iš savivaldybės biudžete skirtų asignavimų, t. y. tiesiogiai iš ministerijų (departamentų ir pan.). 2024 m. biudžetinės įstaigos gavo apie 8 mln. Eur tokių lėšų. Iš šių lėšų taip pat buvo:

- mokamas darbo užmokestis,
- apmokamos socialinio draudimo įmokos,
- įsigijamos prekės, paslaugos, ilgalaikis turtas.

Šios išlaidos atvaizduotos įstaigų finansinėse ataskaitose, tačiau nepatenka į asignavimų valdytojų Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo ataskaitas, nes tai nėra savivaldybės biudžeto asignavimai.

2021–2024 m. Savivaldybės biudžeto pajamos ir išlaidos nuosekliai didėjo. Per ketverius pastaruosius metus biudžeto pajamos ir išlaidos padidėjo apie 45 proc. Šią dinamiką iliustruoja 6 pav.

6 pav.

Pajamų ir išlaidų dinamika 2021–2024 m. rodo stabilų biudžeto augimą.

2.1.3 Savivaldybės skolos ir skoliniai įsipareigojimai

Skolos dinamika

Savivaldybės skolos ir skoliniai įsipareigojimai 2024 m. gruodžio 31 d. sudarė 6,6 mln. Eur. Palyginti su metų pradžioje buvusiais 3,2 mln. Eur, ši suma padidėjo daugiau nei du kartus – 3,3 mln. Eur.

Šį padidėjimą lėmė tai, kad 2024 m. buvo:

- paimta 553,1 tūkst. Eur daugiau ilgalaikių paskolų nei gražinta;
- priimti 3 003,7 tūkst. Eur ilgalaikiai skoliniai įsipareigojimai, skirti Pakruojo kultūros namų paprastojo remonto darbams apmokėti.

2024 metais Administracija, gavusi Savivaldybės tarybos sprendimus⁴¹, paėmė dvi paskolas iš AB SEB banko: 530 tūkst. Eur ir 550 tūkst. Eur⁴².

Savivaldybė 2024 metais laikėsi Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme nustatyto⁴³ savivaldybės skolos limito.

Pažymėtina, kad Savivaldybės skoliniai įsipareigojimai pastaraisiais metais nuosekliai didėja.

Priežastys:

- kasmet pasiskolinama daugiau nei gražinama,
- metų pabaigoje didėja mokėtinų sumų likutis.

Mokėtinios sumos

Pagal Mokėtinų sumų 2024 m. gruodžio 31 d. ataskaitos duomenis⁴⁴, Savivaldybės mokėtinų sumų (išskyrus paskolų gražinimą) likutis:

- 2023 m. gruodžio 31 d - 831,8 tūkst. Eur,
- 2024 m. gruodžio 31 d. – 3 623,7 tūkst. Eur. Iš jų
  - 292,2 tūkst. Eur sudarė socialinės išmokos (pašalpos), mokamos 2025 m. sausio mėn.

Mokėtinios sumos 2024 metais išaugo 2,8 mln. Eur, palyginti su 2023 metais.

⁴¹ Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2024-03-27 sprendimas Nr. T-75 „Dėl ilgalaikės paskolos ėmimo“ ir Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2024-09-27 sprendimas Nr. T-326 „Dėl ilgalaikės paskolos ėmimo“;

⁴² AB SEB banko ir Pakruojo rajono savivaldybės administracijos 2024-04-23 kreditavimo sutartis Nr. 2024005920 ir AB SEB banko ir Pakruojo rajono savivaldybės administracijos 2024-10-24 kreditavimo sutartis Nr. 2024017452;

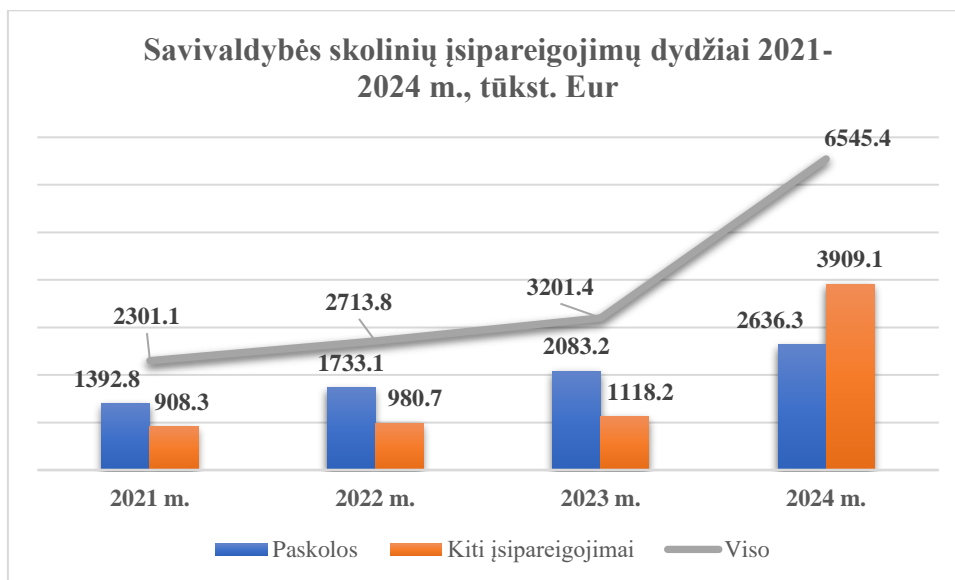
⁴³ Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo 2014-11-06 konstitucinis įstatymas Nr. XII-1289 (su vėlesniais pakeitimais), 4 str. 6 d.;

⁴⁴ Pakruojo rajono savivaldybės mokėtinų sumų 2024-12-31 ataskaita Nr. 4;

Savivaldybės taryba buvo patvirtinusi⁴⁵, kad 2024 metais planuojama metinė įsiskolinimų (mokėtinų sumų, išskyrus sumas paskoloms grąžinti) pokyčio suma sudarys 0 tūkst. Eur, tačiau faktinis pokytis reikšmingai viršijo Savivaldybės tarybos patvirtintą sumą.

Savivaldybės skolų ir skolinių įsipareigojimų pokyčių dinamika pateikta 7 paveiksle.

7 pav.

Garantijų suteikimas ir kontrolė

2024 m. Savivaldybės taryba suteikė UAB „Pakruojo vandentiekis“ garantiją dėl skolinimosi iki 1 909 tūkst. Eur⁴⁶. Ši garantija nėra įtraukta į Savivaldybės skolinių įsipareigojimų 2024 m. gruodžio 31 d. ataskaitą.

Dėl to Savivaldybės skolinių įsipareigojimų 2024 m. gruodžio 31 d. ataskaitos:

- eil. Nr. 80 „Bendra visų galiojančių savivaldybės tarybos priimtų sprendimų dėl garantijų suteikimo suma, iš jos“ ir
- eil. Nr. 82 „savivaldybės valdomų įmonių dar nepanaudotų garantijų suma“

atvaizduota 1 909 tūkst. Eur mažiau.

Pažymėtina, kad UAB „Pakruojo vandentiekis“ dar nepasinaudojo šia garantija ir nepateikė informacijos, kada ketina ja pasinaudoti. Savivaldybės tarybos sprendime nėra nurodytas garantijos galiojimo terminas, o teisės aktai jo taip pat neapibrėžia.

Dėl šios priežasties garantija nėra traktuojama kaip realus skolos įsipareigojimas ir nėra įtraukta į Savivaldybės skolinių įsipareigojimų ataskaitą. Tačiau toks neįtraukimas reikšmingai riboja

⁴⁵ Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2024-02-08 sprendimas Nr. T-29 „Dėl Pakruojo rajono savivaldybės 2024 metų biudžeto patvirtinimo“ 2.2 p.;

⁴⁶ Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2024-05-30 sprendimas Nr. T-194 „Dėl pritarimo projekto „Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumo didinimas Pakruojo rajono savivaldybėje“;

Savivaldybės galimybes kontroliuoti visų suteiktų, bet dar nepanaudotų garantijų apimtį bei įvertinti garantijų limito panaudojimo lygį.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniu įstatymu⁴⁷, kontroliuojant, ar nėra viršytas savivaldybėms nustatytas garantijų limitas, turi būti vertinama ataskaitos eilutėje Nr. 83 „*Savivaldybės valdomų įmonių prisiimtų skolinių įsipareigojimų, dėl kurių suteikta savivaldybės garantija, likutis*“ pateikta informacija – tai yra savivaldybės valdomų įmonių prisiimtų skolinių įsipareigojimų, dėl kurių suteikta savivaldybės garantija, likutis.

Į šią eilutę įtraukiami tik tie įsipareigojimai, kuriuos įmonės yra realiai prisiėmusios ir kurie dar nėra įvykdyti – tai yra paskolų ar lizingo sutarčių negražinta dalis.

Kitos ataskaitos eilutės – tokios kaip:

- Nr. 80 - bendra sprendimų suma
- Nr. 82 – dar nepanaudotų garantijų suma,

yra informacinio pobūdžio ir neturėtų būti naudojamos vertinant garantijų limito laikymąsi, nes jose dar nėra jokių realių finansinių įsipareigojimų.

Ataskaitos eilutėje Nr. 81 „*savivaldybės valdomų įmonių prisiimtų skolinių įsipareigojimų, dėl kurių suteikta savivaldybės garantija, suma*“ pateikiama Savivaldybės valdomų įmonių prisiimtų skolinių įsipareigojimų, dėl kurių suteikta Savivaldybės garantija, bendra suma – tai yra visa pasirašytų paskolos ar lizingo sutarčių vertė, nepriklausomai nuo to, kiek jų jau įvykdyta. Ši eilutė atspindi bendrą garantuotų skolų mastą, tačiau garantijų limito laikymui svarbi tik neįvykdyta jų dalis – tai, kas rodoma 83 eilutėje.

2.2 SAVIVALDYBĖS LĖŠŲ IR TURTO TEISĖTUMO VERTINIMAS

Vertinant savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo bei disponavimo procesus, analizuotas jų atitikimas teisės aktų reikalavimams ir paskirties tikslams. Audito metu nustatyti žemiau aprašyti teisės aktų taikymo trūkumai ir jų galimos pasekmės.

2.2.1 Nevalstybinio darželio finansavimo teisinio reguliavimo trūkumai

Teisinis pagrindas

Pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 67 straipsnio nuostatas⁴⁸:

1. Bendros nuostatos:

⁴⁷ Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinis įstatymo 4 str. 7 d.;

⁴⁸ Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 67 str.;

- Švietimo įstaigos, vykdančios formaliojo švietimo programas (įskaitant ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą), finansuojamos taikant principą – lėšos skiriamos klasei, grupei arba vienam mokiniui.

2. Nevalstybinės (privačios) mokyklos / darželiai:

- Mokymo lėšos gali būti skiriamos, jei įstaiga atitinka Vyriausybės nustatytus kriterijus, vykdo akredituotas programas ir yra įtraukta į Švietimo ir mokslo institucijų registrą.

- Šios lėšos gali būti skiriamos iš valstybės (per savivaldybių biudžetus) arba savivaldybių biudžetų pagal nustatytas metodikas.

- Lėšos gali būti naudojamos pedagoginių ir kitų darbuotojų darbo užmokesčiui bei su juo susijusioms socialinio draudimo įmokoms apmokėti.

3. Ūkio lėšos (patalpų, komunalinių paslaugų ir pan. išlaikymui):

- Nevalstybinėms mokykloms ir darželiams ūkio lėšos iš valstybės ar savivaldybės biudžeto nėra skiriamos, nebent tai aiškiai numatyta savivaldybės patvirtintame teisės akte.

Nustatyta situacija

Audito metu nustatyta, kad nevalstybinis katalikiškas vaikų darželis „Varpelis“ iš Savivaldybės gauna finansavimą pagal galiojančias valstybės nustatytas finansavimo metodikas – jam skiriamos lėšos, kurios naudojamos darbuotojų darbo užmokesčiui ir socialinio draudimo įmokoms.

Kasmet Savivaldybės administracija ir darželis pasirašo Biudžeto lėšų naudojimo sutartis, kurioje nurodomi finansuojami išlaidų straipsniai ir atsiskaitymo sąlygos.

Pažymėtina, kad šiuo metu Savivaldybėje nėra patvirtintos vietinio lygmens finansavimo tvarkos, reglamentuojančios nevalstybinių ikimokyklinio ugdymo įstaigų finansavimą.

Teisinis pagrindas ir būtinybė reglamentuoti

Audito metu nustatyta, kad Savivaldybė finansuoja nevalstybinę ikimokyklinio ugdymo įstaigą – katalikų lopšelių-darželį „Varpelis“, skirdama lėšas pagal galiojančias valstybės nustatytas finansavimo metodikas. Visgi Savivaldybėje šiuo metu nėra patvirtinto vietinio lygmens teisės akto, kuris reglamentuotų nevalstybinių ugdymo įstaigų finansavimo sąlygas, kriterijus, lėšų panaudojimo ir atsiskaitymo tvarką.

Dėl šios priežasties tarp Savivaldybės administracijos ir darželio kasmet sudaromos Biudžeto lėšų naudojimo sutartys neturi pakankamo teisinio pagrindo – jos grindžiamos tik administraciniu susitarimu, o ne Savivaldybės tarybos patvirtintu teisės aktu. Toks lėšų skyrimo mechanizmas prieštarauja esminiams teisės aktams ir teisės principams:

- Švietimo įstatymo 67 straipsnis suteikia Savivaldybei teisę finansuoti nevalstybines ugdymo įstaigas, tačiau neapibrėžia finansavimo mechanizmo, todėl jį turi nustatyti pati Savivaldybė teisės akto forma;
- Pagal Biudžeto sandaros įstatymo nuostatas, asignavimai suprantami kaip biudžete patvirtintos lėšos, skirtos konkrečioms funkcijoms ar veikloms finansuoti. Tai reiškia, kad biudžeto lėšos turi būti naudojamos laikantis nustatytų teisės aktų ir finansavimo principų, o ne remiantis tik nusistovėjusia praktika ar individualiais susitarimais;
- Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje įtvirtinti teisėtumo, pagrįstumo ir skaidrumo principai įpareigoja, kad sprendimai dėl viešųjų lėšų būtų priimami vadovaujantis aiškėmis, iš anksto nustatytomis ir viešomis taisyklėmis;
- Valstybės kontrolės audito praktikoje nuosekliai pabrėžiama, kad biudžeto lėšų skyrimas turi būti grindžiamas savivaldybės lygmens teisės aktais, užtikrinančiais bendrą, skaidrų ir teisėtą sprendimų priėmimą.

Net jei šiuo metu yra tik viena nevalstybinė ugdymo įstaiga, Savivaldybė privalo turėti patvirtintą finansavimo tvarką, kuri ne tik užtikrina vienodą požiūrį ir teisinį aiškumą, bet ir sudaro sąlygas atsirasti naujiems paslaugų teikėjams ateityje.

Tokios tvarkos patvirtinimas yra būtinas, siekiant užtikrinti teisėtą, skaidrų ir pagrįstą savivaldybės biudžeto lėšų naudojimą ugdymo srityje – tiek šiuo metu, tiek ateityje. Toks reglamentavimo trūkumas kelia riziką dėl lėšų naudojimo teisėtumo, skaidrumo ir sprendimų pagrįstumo.

2.2.2 Bendruomenių veiklos finansavimo teisinio reglamentavimo trūkumai

Nuo 2020 m. savivaldybės biudžete kasmet kiekvienai seniūnijai numatoma po 5000 Eur bendruomenių veiklai. Šios išlaidos apskaitomos Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo ataskaitos 2.8.1.1.1.2 straipsnyje „*Kitos išlaidos kitiems einamiesiems tikslams*“.

Savivaldybė nėra patvirtinusi:

- tvarkos dėl lėšų bendruomenių veiklai planavimo ir paskirstymo. Šiuo metu vadovaujamosi tik bendra nuostata, jog „kitos išlaidos skaičiuojamos atsižvelgiant į būtiną poreikį, neviršijant praėjusių metų kasinių ir einamųjų metų patvirtintų išlaidų vidurkio, įvertinus kainų pasikeitimus“⁴⁹;

⁴⁹ Pakruojo rajono savivaldybės mero 2024-11-12 potvarkiu Nr. MV-412 patvirtinto Pakruojo rajono savivaldybės biudžetinių įstaigų piniginių ir natūrinių išlaidų normų nustatymo tvarkos aprašo 28 p.;

- finansavimo skirstymo kriterijų;
- lėšų perdavimo būdo – ar jos lieka seniūnijos apskaitoje, ar laikomos perduotu finansavimu bendruomenėms;
- bendruomenių finansavimo apskaitos ir atsiskaitymo mechanizmo.

Šiuo metu seniūnijos taiko skirtingą praktiką:

- Lygumų, Rozalimo, Klovainių, Pašvitinio, Žeimelio seniūnijose išlaidos bendruomenių veiklai apskaitomos seniūnijų apskaitoje. Jei perkamos prekės ar paslaugos, jos nurašomos į seniūnijos sąnaudas, o jei inventorius, jis lieka seniūnijų apskaitoje ir bendruomenėms perduodamas aktu.
- Pakruojo, Guostagalio ir Linkuvos seniūnijose lėšos pagal bendradarbiavimo sutartis pervedamos tiesiogiai bendruomenėms, o šios įsigijusios prekes ar paslaugas sąskaitas faktūras kontrolės tikslais pateikia seniūnijoms.

Svarbu pažymėti, kad bendradarbiavimo sutarčių pagrindu lėšos neturėtų būti perduodamos, nes Savivaldybė nėra patvirtinusi tokių sutarčių formų ar sąlygų. Tokio lėšų perdavimo būdo teisės aktai nenumato. Tokiu atveju lėšos turėtų būti perduodamos pagal biudžeto lėšų naudojimo sutartis, kaip tai numatyta teisės aktuose: *„skirdami biudžeto lėšų <...> kitam subjektui, kuris <...> nepriskiriamas viešojo sektoriaus subjektams, pasirašo su jais biudžeto lėšų naudojimo sutartį“⁵⁰.*

Tokia skirtinga praktika rodo, kad savivaldybėje nėra nustatyta vieninga ir aiški tvarka, kaip turi būti vykdomas bendruomenių finansavimas.

Savivaldybėje būtina patvirtinti bendruomenių veiklos finansavimo tvarką, nustatyti aiškų lėšų planavimo, perdavimo mechanizmą ir užtikrinti vienodą apskaitos bei atsiskaitymo praktiką visose seniūnijose. Nepatvirtinus vieningos finansavimo tvarkos kyla rizika dėl biudžeto lėšų naudojimo teisėtumo, atsiskaitymo tikslumo ir skaidrumo seniūnijų lygmeniu.

2.2.3 Biudžeto lėšų naudojimo sutarčių taikymo reglamentavimo trūkumai

Nuo 2024 m. rugpjūčio 20 d. įsigaliojus Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių pakeitimams, biudžeto lėšų naudojimo sutartims nustatyti papildomi privalomi reikalavimai.

⁵⁰ LR Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr. 543 patvirtintų Lietuvos Respublikos biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių 35 p.;

Vadovaujantis Taisyklių 35 punktu, biudžeto lėšų naudojimo sutartis privaloma, kai lėšos skiriamos⁵¹:

- biudžetinei įstaigai, kurios savininko teises ir pareigas įgyvendina kitas asignavimų valdytojas ir (arba) kuri yra atskaitinga kitam asignavimų valdytojui;
- kitam subjektui, priklausančiam kitai viešojo sektoriaus subjektų grupei nei šis asignavimų valdytojas;
- ar subjektui, nepriskiriamam viešojo sektoriaus subjektams.

Asignavimų valdytojų iniciatyva tokios sutartys gali būti sudaromos ir su tai pačiais viešojo sektoriaus subjektų grupei priklausančiais subjektais, kurie nėra biudžetinės įstaigos.

Savivaldybėje nėra patvirtintos biudžeto lėšų naudojimo sutarčių sudarymo tvarkos, jų sąlygų ir formos.

Svarbu pažymėti, kad biudžeto lėšų naudojimo sutarties forma ir sudarymo tvarka turi būti parengta taip, kad apimtų visus galimus atvejus, kai lėšos skiriamos ne savivaldybės biudžetinėms įstaigoms, o kitiems subjektams. Šiuo metu tokio universalaus reglamentavimo savivaldybėje nėra.

Pagal įsigaliojusius pakeitimus, biudžeto lėšų naudojimo sutartyje turi būti numatyta:

- skiriamų biudžeto lėšų suma ir asignavimų valdytojo priemonė;
- biudžeto lėšų naudojimo paskirtis;
- veiklos stebėsenos rodikliai (ne mažiau kaip vienas);
- planuojamas detalus biudžeto lėšų paskirstymas pagal ekonominę klasifikaciją arba kitą tinkamą principą;
- atsiskaitymo už veiklos vykdymą ir rodiklių įgyvendinimą tvarka;
- atsiskaitymo už biudžeto lėšų panaudojimą tvarka bei galimybė pateikti finansinius dokumentus ar jų kopijas pagal asignavimų valdytojo nustatytą sąrašą;
- nuostata dėl nepanaudotų lėšų grąžinimo pasibaigus biudžetiniams metams arba sutarčiai;

---

⁵¹ LR Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr. 543 patvirtintų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių 35 p.;

- kitos reikalingos nuostatos, užtikrinančios paskirtų asignavimų teisėtumą, efektyvumą ir rezultatyvumą.

Administracija audito aptarimo metu pateikė papildomą informaciją, kad Savivaldybėje yra patvirtintos šios biudžeto lėšų naudojimo sutarčių formos ir jų taikymo nuostatos:

- Pakruojo rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2025 m. kovo 17 d. įsakmu Nr. AV-169 „Dėl Nevyriausybinių organizacijų projektų, finansuojamų savivaldybės biudžeto lėšomis, konkurso nuostatų patvirtinimo“;
- Pakruojo rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2025 m. kovo 18 d. įsakymu Nr. AV-176 „Dėl Bendruomeninių organizacijų projektų finansavimo savivaldybės biudžeto lėšomis atrankos konkurso nuostatų patvirtinimo“;
- Pakruojo rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2025 m. kovo 18 d. įsakymu Nr. AV-173 „Dėl Pakruojo rajono savivaldybės jaunimo organizacijų projektų finansavimo 2025 metais konkurso nuostatų patvirtinimo“;
- Pakruojo rajono savivaldybės administracijos 2025 m. balandžio 8 d. įsakymu Nr. AV-218 „Dėl Pakruojo rajono savivaldybės biudžeto lėšomis remiamų sporto projektų atrankos ir vertinimo konkurso nuostatų patvirtinimo“;
- Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2025 m. vasario 20 d. sprendimu Nr. T-36 „Dėl Pakruojo rajono savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos rengimo ir įgyvendinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Tačiau nustatyta, kad ir jos nebeatitinka naujų teisės aktų reikalavimų, įsigaliojusių 2024 m. rugpjūčio 20 d.

Savivaldybėje būtina parengti ir patvirtinti biudžeto lėšų naudojimo sutarčių formą, jų sudarymo tvarką bei sąlygas, užtikrinant, kad ši sutartis būtų tinkama naudoti visais atvejais, kai biudžeto lėšos skiriamos ne biudžetinėms įstaigoms, atitiktų galiojančius teisės aktus. Biudžeto lėšų naudojimo sutartis galėtų būti įtraukta kaip sudėtinė savivaldybės biudžeto sudarymo ir vykdymo taisyklių dalis.

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

Rekomendacijos eilės numeris ataskaitoje	Rekomendacija	Priemonės, kurių bus imtasi rekomendacijai įgyvendinti, komentarai	Terminas priemonei įvykdyti, vykdytojas (-ai)
1	2	3	4
ADMINISTRACIJAI			
1.	Užtikrinti, kad seniūnijos aiškinamajame rašte teiktų informaciją apie želdinių įsigijimo ir priežiūros išlaidas, kurios pripažįstamos ataskaitinio ir praėjusio ataskaitinio laikotarpio sąnaudomis, kaip reikalaujama viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartuose (VSAFAS).	Seniūnijos 2025 m. metinių finansinių ataskaitų rinkinio aiškinamajame rašte pateiks informaciją apie želdinių įsigijimo ir priežiūros išlaidas, kaip to reikalauja viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartai (VSAFAS).	2026-03-01 Apskaitos skyrius
2.	Asignavimus, skirtus nevalstybiniam katalikų lopšeliui-darželiui „Varpelis“, biudžetinėje apskaitoje klasifikuoti pagal 2.8.1.1.1.2 išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnį „Kitos išlaidos kitiems einamiesiems tikslams“, kaip tai nustatyta Biudžeto sandaros įstatyme ir išlaidų klasifikacijos apraše.	Asignavimai, skirti nevalstybiniam katalikų lopšeliui - darželiui „Varpelis“ biudžetinėje apskaitoje nuo 2025-01-01 apskaitomi 2.8.1.1.1.2 išlaidų straipsnyje „Kitos išlaidos kitiems einamiesiems tikslams“.	Rekomendaciją audito metu įgyvendino Apskaitos skyrius
3.	Į Skolinių įsipareigojimų ataskaitos informacines eilutes Nr. 80 ir Nr. 82 įtraukti visas Savivaldybės tarybos suteiktas garantijas, įskaitant dar nepanaudotas.	Savivaldybės tarybos suteiktos garantijos bus įtrauktos.	Teikiant ataskaitas pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui Finansų skyrius
4.	Parengti ir patvirtinti vietinio lygmens teisės aktą, reglamentuojantį nevalstybinių ugdymo įstaigų finansavimo sąlygas, kriterijus ir atsiskaitymo tvarką, siekiant užtikrinti teisėtą ir skaidrų biudžeto lėšų naudojimą.	Parengs ir patvirtins nevalstybinių ugdymo įstaigų finansavimo sąlygas, kriterijus ir atsiskaitymo tvarką.	2025-12-31 Švietimo skyrius, Finansų skyrius, Teisės ir civilinės metrikacijos skyrius
5.	Parengti ir patvirtinti bendruomenių veiklos finansavimo tvarką, nustatant aiškius lėšų planavimo, skirstymo,	Parengti ir patvirtinti bendruomenių veiklos finansavimo tvarkos, nustatant aiškius lėšų planavimo,	2025-07-31 Administracijos direktorius, Teisės ir civilinės

	perdavimo, apskaitos ir atsiskaitymo principus.	skirstymo, perdavimo, apskaitos ir atsiskaitymo principus nereikia. Atsižvelgiant į tai, kad Pakruojo rajono savivaldybės administracijos seniūnijose yra taikoma ne vienoda praktika panaudojant 5000,00 Eur lėšas skirtas veikloms, aptartoms su bendruomenėmis ir seniūnaitijomis, <u>Savivaldybės administracija dar kartą supažindins seniūnus su minėtų lėšų panaudojimu.</u>	metrikacijos skyrius
6.	Parengti ir patvirtinti universalią biudžeto lėšų naudojimo sutarčių formą bei jų sudarymo tvarką, užtikrinant, kad jos atitiktų teisės aktų reikalavimus, galiojančius nuo 2024 m. rugpjūčio 20 d. ir būtų taikomos visais atvejais, kai biudžeto lėšos skiriamos ne biudžetinėms įstaigoms.	Parengs ir patvirtins teisės aktų reikalavimus atitinkančią savivaldybės biudžeto lėšų naudojimo sutarties formą ir jos sudarymo tvarką.	2025-12-31 Teisės ir civilinės metrikacijos skyrius, Apskaitos skyrius
7.	Atnaujinti šiuo metu naudojamas, taip pat kituose patvirtintuose dokumentuose (tvarkose, taisyklėse ir pan.) nustatytas biudžeto lėšų naudojimo sutarčių formas, įtraukiant visas privalomas sąlygas pagal naujus teisės aktus, įskaitant veiklos stebėsenos rodiklius, atsiskaitymo ir nepanaudotų lėšų grąžinimo tvarką.	Peržiūrės ir atnaujins visas turimas patvirtintas savivaldybės biudžeto lėšų naudojimo sutartis pagal Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos vyriausybės 2001 m. gegužės 14 d. nutarimu Nr. 543 „Dėl Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo įgyvendinimo“, 35 punkto nuostatas.	Iki 2025-07-31 Atliks jau pasirašytų sutarčių pakeitimus Teisės ir civilinės metrikacijos skyrius Apskaitos skyrius
PAKRUOJO KULTŪROS CENTRUI			
1.	Įstaigos veiklos reikmėms skirtas išlaidas biudžetinėje apskaitoje klasifikuoti pagal išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnį 2.2 „Prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos“, laikantis galiojančių ekonominės klasifikacijos reikalavimų.	Išlaidos skirtos įstaigos (ir skyrių) veiklai apskaitytos išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnyje 2.2 „Prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos“.	Rekomendacija įgyvendinta audito metu
2.	Parengti ir įgyvendinti lėšų paskirstymo tarp skyrių tvarką, pagrįstą skyrių veiklos apimtimis, planuojamų renginių skaičiumi ir	Įstaigos vadovas yra asignavimų valdytojas, tai lėšos įstaigai (ir skyriams) bus skirstomos vadovo sprendimu, atsižvelgiant į faktinį	Nuolat Arina Janeliūnienė

	faktiniais poreikiais, siekiant užtikrinti racionalų, ekonomišką ir tikslingą asignavimų panaudojimą.	poreikį, į skyrių veiklos apimtis, planuojamų veiklų bei renginių skaičių.	
LINKUVOS KULTŪROS CENTRUI			
1.	Įstaigos veiklos reikmėms skirtas išlaidas biudžetinėje apskaitoje klasifikuoti pagal išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnį 2.2 „Prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos“, laikantis galiojančių ekonominės klasifikacijos reikalavimų.	Parengs įsakymą, įstaigai skirtas lėšas 2.8.1.1.1.2 „Kitos išlaidos kitiems einamiesiems tikslams“ klasifikuojant į straipsnį 2.2 „Prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos“ už 2025 metus.	2025-05-30 Methardas Zubas
2.	Parengti ir įgyvendinti lėšų paskirstymo tarp skyrių tvarką, pagrįstą skyrių veiklos apimtimis, planuojamų renginių skaičiumi ir faktiniais poreikiais, siekiant užtikrinti racionalų, ekonomišką ir tikslingą asignavimų panaudojimą.	Patvirtins prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidų tvarką pagal skyrių ir laisvalaikio salių poreikius (atsižvelgiant į faktinius poreikius ir planuojamų renginių skaičių).	2025-05-30 Aelita Garalevičienė, Gitana Norgailienė, Mykolas Treščenkinas, Aušra Ždanko, Danutė Maižuvienė

Plano sudarymo paaiškinimas:

1–2 lentelės stulpelius užpildė Kontrolės ir audito tarnyba;

3–4 lentelės stulpelius užpildė Administracija ir biudžetinės įstaigos ir pateikė Kontrolės ir audito tarnybai.

Konstruktivus bendradarbiavimas ir sklandi komunikacija su Administracija bei Savivaldybės biudžetinėmis įstaigomis sudarė palankias sąlygas sėkmingai pasiekti audito tikslus. Teikdami rekomendacijas ir pastabas dėl nustatytų teisės aktų reikalavimų neatitikimų, siekiame prisidėti prie to, kad Savivaldybės biudžeto lėšos būtų planuojamos ir naudojamos atsakingai, teisėtai, efektyviai bei skaidriai, o turtas būtų valdomas, naudojamas ir disponuojama juo vadovaujantis visuomeninės naudos, racionalumo ir viešosios teisės principais. Tikimės, kad pateiktos įžvalgos ir rekomendacijos bus naudingos tobulinant Savivaldybės finansų valdymo procesus.

Savivaldybės kontrolierė

Solveiga Baužienė

Savivaldybės kontrolieriaus pavaduotoja

Daiva Čepulionienė

PRIEDAI

Audito ataskaitos
„Pakruojo rajono savivaldybės 2024 metų
ataskaitų rinkinio, Savivaldybės biudžeto
ir turto naudojimo vertinimas“
I priedas

SANTRUMPOS IR SĄVOKOS

LR – Lietuvos Respublika;

LRV – Lietuvos Respublikos Vyriausybė;

ES – Europos Sąjunga;

BI – Biudžetinė įstaiga;

UAB – Uždaroji akcinė bendrovė;

VŠĮ – Viešoji įstaiga;

VSS – Viešojo sektoriaus subjektas;

AV – Asignavimų valdytojas;

VSAFAS – Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartai;

Kontrolės ir audito tarnyba – Pakruojo rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba;

MFAR – Metinių finansinių ataskaitų rinkinys;

FAR - Finansinių ataskaitų rinkinys

FBA – Finansinės būklės ataskaita;

VRA – Veiklos rezultatų ataskaita;

MBVAR – Metinių biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys;

BVAR – Biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys;

Savivaldybė – Pakruojo rajono savivaldybė;

Administracija – Pakruojo rajono savivaldybės administracija;

Kontroliuojantysis viešojo sektoriaus subjektas – viešojo sektoriaus subjektas, kuriam pavaldūs ar atskaitingi kiti viešojo sektoriaus subjektai arba kuris daro kitiems viešojo arba privataus sektoriaus subjektams lemiamą poveikį. Savivaldybėse savivaldybės įstaigų kontroliuojančiuoju viešojo sektoriaus subjektu šio įstatymo taikymo tikslu laikoma Pakruojo rajono savivaldybės administracija.

Savivaldybės viešojo sektoriaus subjektai – Pakruojo rajono savivaldybės biudžetinės įstaigos, šių įstaigų kontroliuojami pelno nesiekiantys juridiniai asmenys ir šių juridinių asmenų kontroliuojami pelno nesiekiantys juridiniai asmenys, savivaldybės išdas, Pakruojo rajono savivaldybės tarybos sprendimu įsteigtas išteklių fondas.

Viešojo sektoriaus apskaitos ir ataskaitų konsolidavimo informacinė sistema (toliau – VSAKI sistema) – visuma Lietuvos Respublikos finansų ministerijos valdomų organizacinių, telekomunikacinių ir programinių priemonių ir duomenų bazių, naudojamų viešojo sektoriaus subjektų grupių finansinėms ataskaitoms parengti.

Viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų konsolidavimo schema – viešojo sektoriaus subjektų hierarchinis sąrašas, kuriame nurodoma:

1) už viešojo sektoriaus subjekto finansinių ataskaitų rinkinių parengimą ir pasirašymą atsakingas subjektas (subjektai);

2) viešojo sektoriaus subjektų grupę finansinių ataskaitų rinkiniams parengti sudarantys viešojo sektoriaus subjektai, kontroliuojantysis viešojo sektoriaus subjektas;

3) už viešojo sektoriaus subjektų grupės finansinių ataskaitų rinkinių parengimą ir pasirašymą atsakingas subjektas (subjektai).

Viešojo sektoriaus subjektų grupės ataskaitų rinkinys – viešojo sektoriaus subjektų grupę sudarančių viešojo sektoriaus subjektų ir Pakruojo rajono savivaldybės kontroliuojamų pelno siekiančių subjektų ataskaitų rinkiniai, kurių duomenys konsoliduoti į vieną ataskaitų rinkinį ir teikiami kaip vieno viešojo sektoriaus subjekto ataskaitų rinkinys.

Audito ataskaitos
„Pakruojo rajono savivaldybės 2024 metų
ataskaitų rinkinio, Savivaldybės biudžeto
ir turto naudojimo vertinimas“
2 priedas

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audituotas 2024 metų savivaldybės ataskaitų rinkinys:

- ✓ 2024 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių metų VSS grupės metinių finansinių ataskaitų rinkinys:
  - ✓ Finansinės būklės ataskaita pagal 2024 m. gruodžio 31 d. duomenis (parodo turto, grynojo turto, finansavimo sumų ir įsipareigojimų vertę 2024-12-31 datai);
  - ✓ Veiklos rezultatų ataskaita pagal 2024 m. gruodžio 31 d. duomenis (parodo, kiek uždirbta pajamų, patirta sąnaudų per ataskaitinį laikotarpį (nuo metų pradžios);
  - ✓ Pinigų srautų ataskaita pagal 2024 m. gruodžio 31 d. duomenis (parodo, iš kur gauti ir kam išleisti pinigai per ataskaitinį laikotarpį);
  - ✓ Grynojo turto pokyčių ataskaita pagal 2024 m. gruodžio 31 d. duomenis (parodo, kaip judėjo grynasis turtas (turtas atėmus finansavimo sumas ir įsipareigojimus) per ataskaitinį laikotarpį);
  - ✓ Savivaldybės 2024 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių metų VSS grupės metinių finansinių ataskaitų rinkinio aiškinamasis raštas (paaiškina visų pagrindinių ataskaitų straipsnius. Aiškinamajame rašte taip pat pateikiama kita svarbi informacija).
- ✓ 2024 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys:
  - ✓ Savivaldybės biudžeto pajamų vykdymo 2024 m. gruodžio 31 d. ataskaita (Savivaldybės atskaitų teikimo Finansų ministerijai taisyklių 1 priedas);
  - ✓ Savivaldybės biudžeto išlaidų vykdymo 2024 m. gruodžio 31 d. ataskaita (Savivaldybės atskaitų teikimo Finansų ministerijai taisyklių 2 priedas);
  - ✓ Mokėtinų sumų 2024 m. gruodžio 31 d. ataskaita (Savivaldybės atskaitų teikimo Finansų ministerijai taisyklių 9 priedas);
  - ✓ Skolinių įsipareigojimų 2024 m. gruodžio 31 d. ataskaita (Savivaldybės atskaitų teikimo Finansų ministerijai taisyklių 10 priedas);
  - ✓ 2024 m. biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio aiškinamasis raštas.
- ✓ Savivaldybės veiklos ataskaita.

Kontroliuojamos ir (ar) konsoliduojamos įstaigos:

2024 metų finansinių ataskaitų rinkinyje pateikta 30 VSS sukonsoliduoti duomenys apie finansinę būklę, veiklos rezultatus, grynojo turto pokyčius ir pinigų srautus. Iš jų:

- ✓ 26 savivaldybės biudžetinės įstaigos;
- ✓ 3 viešosios įstaigos;
- ✓ 1 išteklių fondas (iždas).

Detalus konsoliduojamų VSS sąrašas pateikiamas 3 priede (žr. 40-41 psl.).

Auditui taikytas reikšmingumas:

- ✓ Reikšmingu dalyku 2024 m. finansinių ataskaitų rinkinyje yra laikomas iškraipymas ar jų visuma, viršijanti 1 proc. nuo 2024-12-31 FBA turto (tai sudarė 969 tūkst. Eur);
- ✓ Reikšmingu dalyku 2024 m. biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje yra laikomas iškraipymas ar jų visuma, viršijanti 2 proc. nuo 2024 m. patirtų išlaidų (tai sudaro 895 tūkst. Eur).

Kokybiškai reikšmingais laikomi ir mažesni iškraipymai, kurie yra svarbūs informacijos vartotojui dėl jų pobūdžio, aplinkybių ar konteksto, kuriems esant jie atsirado. Kokybiškai reikšmingu dalyku yra laikomas ir svarbiausių vidaus kontrolės priemonių nebuvimas ar jų nesilaikymas.

Auditas atliktas:

- ✓ pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus⁵², kurie apima tarptautinius audito standartus (TAS)⁵³;
- ✓ siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad finansinėse ir biudžeto vykdymo ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų audito ir vidaus kontrolės apribojimų ir to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

Audito apimtis ir metodai
2024 m. pradžios ir pabaigos turto ir atitinkamai finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likučiai: 96 932,81 tūkst. Eur
2024 m. gautos pagrindinės veiklos pajamos: 59 383,66 tūkst. Eur
2024 m. patirtos pagrindinės veiklos sąnaudos: 59 818,29 tūkst. Eur
2024 m. gautos įplaukos: 45 827,3 tūkst. Eur
2024 m. patirtos išlaidos: 43 578,63 tūkst. Eur
Vertintos sritys ir atliktos procedūros dėl 2024 metų ataskaitų rinkinių duomenų
Atlikus audituojamo subjekto veiklos, apskaitos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimą, nustatytos sritys, kuriose egzistuoja reikšmingo iškraipymo rizika:
Nustatytos rizikos:
-Turto srityje. Vietinės reikšmės kelių (gatvių), infrastruktūros ir kitų statinių, biologinio turto apskaitymo teisingumo, vertės tikslinimo ir turto priskyrimas tinkamai grupei.
-Išlaidų srityje. Išlaidų priskyrimas ekonominės klasifikacijos straipsniams.
Kontrolės testų neatlikome, kadangi visose srityse nustatyta kontrolės trūkumų.
Vertintos sritys ir jose atliktos procedūros:
- Turto srityje. Vietinės reikšmės kelių (gatvių), infrastruktūros ir kitų statinių, biologinio turto apskaitymo teisingumo, vertės tikslinimo ir turto priskyrimo tinkamai grupei įvertinimas.
- Įsipareigojimų srityje. Įsipareigojimų inventorizacijos atlikimo tinkamumo, ūkinių operacijų registravimo apskaitos registruose (laiku, teisinga verte, esant pagrindžiantiems dokumentams, tinkamomis sąskaitų korespondencijomis) įvertinimas.
-Išlaidų srityje. Išlaidų priskyrimo ekonominės klasifikacijos straipsniams įvertinimas.
- Pajamų sritis. Gautinų pajamų inventorizacijos atlikimo tinkamumo, pajamų pripažinimo ir įvertinimo ir su jomis susijusių gautinų sumų registravimo (laiku, teisinga verte, esant tinkamiems pagrindžiamiems dokumentams, tinkamomis sąskaitų korespondencijomis) įvertinimas.
- Sąnaudų sritis. Sąnaudų, su jomis susijusių mokėtinų sumų ir piniginių lėšų pripažinimo ir registravimo (ar tą ataskaitinį laikotarpį, kurį jos buvo patirtos, pagrįstumas, tikrumas, užregistravimas teisinga verte ir tinkamomis sąskaitų korespondencijomis); su sąnaudomis susijusių įsipareigojimų ir piniginių lėšų registravimo laiku, teisinga verte, atitinkančia pagrindžiančiuose dokumentuose nurodytas sumas įvertinimas.

⁵² 2000–2899-ieji TAAIS „Finansinio audito standartai“, prieiga per internetą: <https://www.valstybeskontrolė.lt/LT/post/15649/> ;

⁵³ Tarptautinės buhalterijų federacijos Tarptautinių audito ir užtikrinimo standartų valdybos išleisti tarptautiniai audito standartai (Lietuvos auditorių rūmų (iki 2017-02-28) ir Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokomo valdymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (nuo 2017-03-01) išversti į lietuvių kalbą, prieiga per internetą: <https://avnt.lrv.lt/lt/teisine-informacija/teises-aktai/auditas> ;

- Metinių finansinių ataskaitų vertinimo sritis. Duomenų ir informacijos metinių finansinių ataskaitų rinkiniuose pateikimas pagal finansinėms ataskaitoms keliamus reikalavimus įvertinimas.
- Bendras ataskaitų rinkinio konsolidavimo proceso vertinimas. Konsolidavimo metu atliktų koregavimų tinkamumo, išsamumo ir tikslumo įvertinimas. Bendras ataskaitų rinkinio pateikimo, struktūros ir turinio, įskaitant atskleidimą, ir tai, ar finansinėse ataskaitose pateikti pagrindžiantys sandoriai ir įvykiai taip, kad atitiktų VSAFAS reikalavimus, o biudžeto vykdymo ataskaitose – biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio sudarymo taisyklių reikalavimų įvertinimas.
- Savivaldybės biudžeto pajamų sritis. Biudžeto pajamų vykdymo ataskaitoje biudžeto pajamų plano duomenų; gautų mokesčių atvaizdavimo įvertinimas.
- Savivaldybės biudžeto išlaidų sritis. Išlaidų priskyrimo ekonominės klasifikacijos straipsniams, atvaizdavimo Biudžeto išlaidų vykdymo ataskaitoje įvertinimas.
- 2024 m. Savivaldybės biudžeto vykdymo vertinimas. Savivaldybės biudžeto pajamų ir išlaidų plano patvirtinimo ir patikslinimo Savivaldybės tarybos sprendimais; Savivaldybės biudžeto pajamų vykdymo ataskaitos parengimo pagal teisės aktų reikalavimus įvertinimas.
- Skolinių įsipareigojimų sritis. Savivaldybės gautų paskolų ir prisiimtų skolinių įsipareigojimų kredito įstaigoms atitikimas teisės aktams, reglamentuojantiems skolinimosi tvarką ir limitus, įvertinimas.
- 2024 m. Savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo vertinimas. Remdamiesi rizikos analize ir įvertinę veiksnius, turinčius įtakos tam tikroms audito sritims, atliekant:
  - ilgalaikio materialiojo turto audito procedūras: vertinome turto naudojimo, turto valdymo teisėtumą, ar išlaidos turtui įsigyti buvo suplanuotos ir neviršijo asignavimų plano;
  - ilgalaikių įsipareigojimų audito procedūras: vertinome skolos limitų laikymąsi, metinės inventorizacijos atlikimą;
  - darbo užmokesčio ir socialinio draudimo audito procedūras: vertinome, ar patvirtintame pareigybių sąrašė pareigybių skaičius neviršija nustatyto didžiausio leistino pareigybių skaičiaus; ar patvirtinta darbo apmokėjimo sistema atitinka teisės aktų reikalavimus; ar išlaidos darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui buvo suplanuotos ir neviršijo asignavimų plano;
  - sąnaudų audito procedūras: vertinome atsargoms skirtų išlaidų panaudojimo teisėtumą; turto nurašymo teisėtumą; ar išlaidos prekėms ir paslaugoms įsigyti buvo suplanuotos ir neviršijo asignavimų plano; ar valstybės biudžeto lėšos, skirtos išmokoms vaikams mokėti, panaudotos teisės aktų nustatyta tvarka; ar savivaldybės biudžeto lėšos skirtos piniginei socialinei paramai nepasiturintiems gyventojams kompensacijoms ir socialinėms pašalpoms panaudotos teisės aktų nustatyta tvarka.

Bendras ataskaitų rinkinio vertinimas:

Įvertinta:

- taikomų apskaitos metodų tinkamumas ir apskaitinių vertinimų bei susijusių vadovybės atskleidimų pagrįstumas;
- bendras (konsoliduotųjų) finansinių ataskaitų pateikimas, struktūra ir turinys, įskaitant atskleidimus, ir tai, ar šiose ataskaitose pateikti pagrindžiantys sandoriai ir įvykiai taip, kad atitiktų VSAFAS reikalavimus;
- bendras (konsoliduotųjų) biudžeto vykdymo ataskaitų pateikimas, struktūra ir turinys ir tai, ar šiose ataskaitose pateikti pagrindžiantys sandoriai ir įvykiai taip, kad atitiktų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio pateikimo reikalavimus.

Savivaldybės veiklos ataskaitoje pateiktos informacijos vertinimas:

Savivaldybės veiklos ataskaitoje pateiktos informacijos vertinimą atlikome vadovaudamiesi 2720-ojo TAAIS „Auditoriaus atsakomybė, susijusi su kita informacija“ reikalavimais ir Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo 16 str. 4 d. reikalavimais. Atlikdami metinių ataskaitų rinkinio auditą perskaitėme informaciją, pateiktą šioje ataskaitoje ir įvertinome, ar joje pateikti finansiniai duomenys nėra reikšmingai nesuderinti su Savivaldybės metinėmis finansinėmis ir biudžeto vykdymo ataskaitomis ar mūsų per auditą įgytomis žiniomis arba kitaip reikšmingai iškraipyti.

Audito ataskaitos
„Pakruojo rajono savivaldybės 2024 metų
ataskaitų rinkinio, Savivaldybės biudžeto
ir turto naudojimo vertinimas“
3 priedas

**Savivaldybės konsoliduojamų (kontroliuojamų ir valdomų) MFAR ir MBVAR VSS grupės
sąrašas**

Eil. Nr.	Teisinė forma	Subjektas	Metinių FAR	Metinių BVAR
1.		Pakruojo rajono savivaldybės išdas / Finansų skyrius	✓	✓
2.	BĮ	Pakruojo rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba	✓	✓
3.	BĮ	Pakruojo rajono savivaldybės administracija	✓	✓
4.	BĮ filialas	Guostagalio seniūnija		✓
5.	BĮ filialas	Klovainių seniūnija		✓
6.	BĮ filialas	Linkuvos seniūnija		✓
7.	BĮ filialas	Lygumų seniūnija		✓
8.	BĮ filialas	Pakruojo seniūnija		✓
9.	BĮ filialas	Pašvitinio seniūnija		✓
10.	BĮ filialas	Rozalimo seniūnija		✓
11.	BĮ filialas	Žeimelio seniūnija		✓
12.	BĮ	Pakruojo rajono savivaldybės priešgaisrinė tarnyba	✓	✓
13.	BĮ	Klovainių sutrikusio intelekto jaunuolių centras	✓	✓
14.	BĮ	Linkuvos socialinių paslaugų centras	✓	✓
15.	BĮ	Pakruojo nestacionarių socialinių paslaugų centras	✓	✓
16.	BĮ	Pakruojo rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras	✓	✓
17.	BĮ	Pakruojo „Atžalyno“ gimnazija	✓	✓
18.	BĮ	Pakruojo r. Linkuvos gimnazija	✓	✓
19.	BĮ	Pakruojo r. Žeimelio pagrindinė mokykla	✓	✓
20.	BĮ	Pakruojo r. Lygumų pagrindinė mokykla	✓	✓
21.	BĮ	Pakruojo r. Rozalimo pradinė mokykla	✓	✓
22.	BĮ	Pakruojo rajono Balsių pagrindinė mokykla	✓	✓
23.	BĮ	Pakruojo „Žemynos“ progimnazija	✓	✓
24.	BĮ	Pakruojo Juozo Pakalnio menų mokykla	✓	✓
25.	BĮ	Pakruojo suaugusiųjų ir jaunimo švietimo centras	✓	✓
26.	BĮ	Linkuvos specialioji mokykla	✓	✓
27.	BĮ	Pakruojo r. Linkuvos lopšelis-darželis „Šaltinėlis“	✓	✓
28.	BĮ	Pakruojo vaikų lopšelis-darželis „Saulutė“	✓	✓
29.	BĮ	Pakruojo vaikų lopšelis-darželis „Vyturėlis“	✓	✓
30.	BĮ	Pakruojo rajono Stačiūnų daugiafunkcis centras	✓	✓

31.	BĮ	Pakruojo rajono Žeimelio darželis-daugiafunkcis centras „Ažuoliukas“	✓	✓
32.	BĮ	Pakruojo rajono savivaldybės Juozo Paukštelio viešoji biblioteka	✓	✓
33.	BĮ	Linkuvos kultūros centras	✓	✓
34.	BĮ	Pakruojo kultūros centras	✓	✓
35.	BĮ	Pakruojo rajono sporto centras	✓	✓
36.	VšĮ	Viešoji įstaiga Pakruojo ligoninė	✓	
37.	VšĮ	Viešoji įstaiga Pakruojo sveikatos centras	✓	
38.	VšĮ	Viešoji įstaiga Pakruojo verslo informacijos centras	✓	